

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Zahodna Nemčija bo menda izročila terorista Mohammeda Hamadija Združenim Državam — Nov val terorizma?

WASHINGTON, D.C. — Ameriška vlada je sporočila, da ne bo zahtevala smrtnih kazni za v Zahodni Nemčiji priprtega Mohammeda Alija Hamadija, član libanonske teroristične skupine, ki je l. 1985 ugrabila potniško letalo TWA ter hladnokrvno ubila ameriškega državljana. ZDA pripravljajo prošnjo za izročitev Hamadija in vse kaže, da se bo moral zagovarjati pred ameriškim sodiščem. Ker po zahodnonemškem zakonu ni mogoče izročiti osebe državi, v kateri bi lahko bila obsojena na smrt, je ameriška vlada obljubila, da državni tožilec ne bo zahteval smrtnih kazni za Hamadija. To je menda bila največja ovira glede eventuelne izročitve libanonskega terorista.

Predstavniki pravosodnega tajništva in State Departmenta soglašajo, da bodo Hamadijevi pajdaši po vsej verjetnosti izvedli več terorističnih napadov, da bi dosegli njegovo izpustitev. Glavne tarče bodo brez dvoma ameriški državljani in objekte. Radi tega so poostriili varnostne ukrepe v vseh veleposlaništvih in konzulatih ter drugih poslovalnicah ZDA po vsem svetu, FBI in druge agencije v se pripravljajo za morebitne teroristične akcije na ozemlju ZDA.

Preteklo sredo je bil ugrabljen v Bejrutu zahodnonemški poslovnež Rudolf Cordes. Prevladuje mnenje, da je bil 53-letni Cordes ugrabljen, da bi ga ugrabitelji zamenjali za Hamadija.

Na Švedskem v priporu trije pripadniki neke kurdske skupine — Odgovorni so baje za atentat lani na premiera Olofa Palmeja

STOCKHOLM, Šve. — Po zadnjih vestih danes zjutraj, je policija aretirala tri pripadnike neke kurdske skupine in jih bo obtožila odgovornosti za atentat februarja lani na švedskega predsednika vlade Olofa Palmeja. Palme je bil ustreljen na cesti v Stockholmu, atentator pa je pobegnil. Palme namreč ni imel navade, da bi bili v njegovem spremstvu osebni stražarji.

Danes bo v Stockholmu tiskovna konferenca, na kateri bodo poročali podrobneje o aretacijah. Kurdi živijo v Turčiji, Iranu in nekaterih drugih državah in mnogi med njimi zahtevajo lastno neodvisno državo. Zakaj naj bi imeli ravno Palmeja za tarčo zaenkrat ni pojasnjeno.

Vodilni znanstvenik izključen iz kitajske partije — Tisoč kitajskih študentov v ZDA protestiralo proti odstranitvi Hu Jaobanga

PEKING, Ki. — Včeraj je bil izključen iz kitajske komunistične partije vodilni znanstvenik Fang Liži. Fang naj bi bil podpiral in celo podpihoval demonstracije univerzitetnih študentov v zadnjih tednih. Njegova izključitev iz partije in odstavitev pretekli teden kot podpredsednik univerze v mestu Hefeiju kaže, da se nadaljuje partijska kampanja zoper intelektualce in druge, ki so zagovarjali politične reforme oz. demokratizacijo kitajskega sistema. Že je bil odstranjen Hu Jaobang, do njegovega padca pretekli teden smatran za izbranega naslednika 82-letnega Denga Xiaopinga. Kako obsežna bo partijska reakcija zoper domače kritike še ni jasno, opazovalci kitajskih političnih razmer pa poudarjajo, da je še vedno na krmilu Deng in da je Žao Zijang, ki je nadomestil Hu Jaobanga kot načelnika kitajske partije, tudi zagovornik vsaj gospodarskih reform.

Več kot tisoč kitajskih študentov, ki štu-

dirajo na raznih ameriških univerzah, se je izjavilo zoper odstranitev Hu-ja v protestnem pismu, ki so ga naslovili na najvišje kitajske politične foruma. Trdijo med drugim, da so zaskrbljeni zaradi padca Hu-ja, ki so ga močno hvalili. Po časopisu *Wall Street Journalu* naj bi bilo v ZDA trenutno od 13.000 do 18.000 študentov iz Kitajske.

Iranci še vedno trdijo, da napredujejo, Iračani pa pravijo, da napade sproti odbijejo — Vojna morda v ključni fazi

NIKOZIJA, Ciper — V zadnjih dneh trdijo uradna iranska vojna poročila, da sile Irana stalno napredujejo proti južnoiraškemu mestu Basri. Iranski vojaki naj bi tudi zasedli nekaj otokov na skrajnem jugu fronte. Iraška poročila govorijo o odbitih iranskih napadih in ogromnih iranskih izgubah. V Pentagonu prevladuje mnenje, da so Iranci imeli določene uspehe, niso pa si priborili kako obsežnejšo zmago. Vedno več je znakov, da gre za eno najsilovitejših iranskih ofenziv v več kot šestletni vojni in da so izgube na obeh straneh zelo velike.

Danes je zadel Bagdad iranska raketa, iraška letala, ki imajo premoč, pa dnevno napadajo iranska mesta. Iranci priznavajo, da je bilo ubitih v teh letalskih napadih v zadnjih tednih več sto ljudi.

— Kratke vesti —

Washington, D.C. — Predsednik Reagan je pripravljen odgovoriti na vprašanja glede aktivnosti Sveta za nacionalno varnost v zvezi z iransko zadevo. Bela hiša pa poudarja, da bo Reagan še čakal na končno poročilo o zadevi, ki ga pripravljajo v Beli hiši. Predsednik okreva zadovoljno po operaciji na prostati, ki jo je preстал pred tedni.

Bejrut, Libanon — Terry Waite, ki v imenu angleške anglikanske cerkve skuša igrati posredovalno vlogo v pri izpustitvi talcev, ki so v rokah muslimanskih teroristov, pravi, da je vzpostavil stik s tistimi, ki imajo v svojih rokah nekatere ameriške talce. Rekel je, da so talci v dobrem fizičnem in duševnem stanju. Waite je pa izrazil bojazen, da bo sam postal žrtev ugrabiteljev.

Washington, D.C. — Pentagon sporoča, da je Sovjetska zveza v zadnjem času splavila dve podmornici, na katerih bodo postavljene rakete z jedrskimi glavami. Ti dve podmornici pomenita, da bo tudi ZSSR v kratkem kršila omejitve SALT-II pogodbe.

Islamabad, Pak. — Nek pakistanski časopis poroča, da bodo ZDA v naslednjih tednih poslale do 150 protiletalskih raket tipa Stinger afganistanskim upornikom. Stinger je učinkovit zoper nizko leteča letala in tudi helikopterje in so utrpeli Sovjeti v zadnjem letu znatne izgube radi tega orožja.

Managua, Nik. — Predsednik Daniel Ortega je povedal skupini 10 latinskoameriških diplomatov, da želi neposredne pogovore o vseh spornih vprašanjih med predstavniki Nikaragve in ZDA. Januarja 1985. leta so ZDA prekinile take pogovore in zahtevale, naj se sandinisti pogajajo z uporniki. Nikaragva pa trdi, da so t. im. *contras* le lutke v ameriških rokah in torej naj bodo pogajanja ali stiki med ZDA in Nikaragvo, *contras* pa naj bodo izključeni.

London, V. Br. — Rekordni mraz, ki je v zadnjih tednih prizadel skoraj vso Evropo, je popustil in so razmere sedaj normalne za ta letni čas. Mraz, sneg in druge vremenske neznade so terjale več kot 300 življenj.

Iz Clevelanda in okolice

Sv. maša—

Prihodnjo nedeljo bo v cerkvi sv. Vida ob 8. uri zjutraj sv. maša za rajnega pisatelja Karla Mautnerja ob 10. obletnici njegove smrti.

Kosilo Slovenske šoli pri Mariji Vnebovzeti—

To nedeljo ste vabljeni na kosilo Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti. Kosilo bo na razpolago od pol dvanajste ure do ene popoldne. Cena kosilu je \$6.- za odraslo osebo in \$3.- za otroke. Za vstopnice lahko kličete 731-3669 (Tomčeve) ali 481-3768 (Lavriševe). Pridite in podprite to slovensko ustanovo!

Nesreča nikoli ne počiva—

Sinoči je naša prijazna uslužbenka v pisarni Mary Pangonis postala žrtev prometne nesreče, ko jo je pri prečkanju St. Clair Ave. pri Norwood Rd. zadel avto. Kot kaže so bile poškodbe manjše narave, Mary se pa nahaja v St. Vincent Charity bolnišnici. Želimo ji hitrega in popolnega okrevanja!

V bolnišnici—

Splošno znana društvena delavka Mary Kobal iz Euclida se nahaja v St. Vincent Charity bolnišnici, kjer je prestala operacijo. Tudi njej želimo hitre in popolne vrnitve zdravja!

Pristavska noč 1987—

Vstopnice za Pristavko noč 1987, ki bo 31. januarja v SND na St. Clairju, lahko dobite pri Jožetu Koširju na tel. 481-5621.

Novi grobovi

Frances Pernus

V sredo, 14. januarja, je na svojem domu na 123 E. 156 St. umrla 78 let stara Frances Pernus, rojena Krall v Clevelandu, pred leti živeča na E. 168 St., mati Patricia, 4-krat stara mati, sestra Mildred Clayton in Rudyja Kralla, članica KSKJ št. 162. Pokojna je bila tudi prostovoljna delavka pri Collinwood Senior Citizens centru. Pogreb je bil iz Želetovega pogrebnega zavoda na E. 152 St. preteklo soboto, 17. jan., s sv. mašo v cerkvi sv. Jeroma.

Leonard S. Cefaratti

Preteklo soboto je umrl 53 let stari Leonard S. Cefaratti z E. 230 St., mož Charmaine (r. Williams), oče Diane (Lynne) Renck, Leonarda in Geneine Marie Smith, 4-krat stari oče, brat Michaela, Vincenta, Ralpa, Louisa in Betty Meyer. Pogreb bo danes popoldne iz Želetovega zavoda na E. 152 St. v cerkev sv. Križa ob 10. in od tam na pokopališče Vernih duš.

(dalje na str. 4)

Baragov dom sporoča—

Vstopnice za proslavo 30-letnice Baragovega doma so že razprodane. Zaradi programa bodo začeli večerjo servirati točno ob 7. uri zvečer. Prosimo, bodite točni! Kdor bi želel vstopnico samo za program in ples ter zabavo po večerji, lahko dobi vstopnico po \$5.- pri vratih po 8. uri.

Izredna udeležba—

Preteklo nedeljo je bil farni sestanek pri Mariji Vnebovzeti. Navzoč je bil predstavnik škofije Fr. Edward Luca, ki je želel slišati mnenje faranov glede kvalifikacij, ki bi jih naj imel novi župnik. Fr. Luca je bil nadvse presenečen nad močno udeležbo, saj je bila šolska dvorana polno zasedena. Na tak odziv in zanimanje faranov ni še nikjer drugje naletel, je dejal.

Srnjakovo kosilo—

Vsako leto sponzorira župnija Marija Vnebovzeta srnjakovo kosilo, znano kot »Veni-son - Chicken Dinner«, katerega prebitek je darovan Slovenskemu domu za ostarele. Letos bo to kosilo v nedeljo, 1. marca, od 3. do 5. pop. v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Cena temu vedno izvrstnemu kosilu je za današnji čas res več kot ugodna — odšteli boste le \$8.- na osebo. Vstopnice imamo tudi v naši pisarni.

Duhovnik ubit—

Včerajšnji in današnji *Cleveland Plain Dealer* poroča o umoru v Mexico Cityju duhovnika Fredericka Falceja. Rev. Falce je znan mnogim Slovencem, ki se udeležujejo romanj vsako leto v Franku, Ohio, ki jih sponzorira Društvo S.P.B. v Clevelandu. Rev. Falce je bil namreč direktor Sorrowful Mother Shrine v Franku.

V Rožmanov sklad—

Za študente v Mohorjevih domovih so darovali: G. Jože Sojer \$20 v spomin Karoline Rak (mater dr. Raka), \$20 v spomin na Franka Sterleta; ga. Julka Smole \$20 v spomin v Slov. umrle Marije Gros; ga. Josephine Kovač \$20 v spomin na pok. moža Jožeta in brata Ferda Gospodariča. Iz Kanade daruje \$10 ga. Marija Kovačič v spomin na Franka Kovačiča ob 12. obletnici njegove smrti. Lepo se darovalcem zahvaljuje v imenu Mohorjeve pov. J. Prosen.

VREME

Vetrovno in hladno danes z najvišjo temperaturo okoli 28° F. Spremenljivo oblačno jutri z najvišjo temperaturo okoli 30° F. V četrtek pretežno oblačno z manjšo možnostjo naltavanja snega. Najvišja temperatura okoli 28° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche

AMERICAN HOME SLOVENIAN OF THE YEAR 1987 - PAUL KOSIR

NAROCNINA:

Združene države:

\$33 na leto; \$18 za 6 mesecev; \$15 za 3 mesece

Kanada:

\$42 na leto; \$27 za 6 mesecev; \$17 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$45 na leto; za petkovo izdajo \$25

Petkova AD (letna): ZDA: \$18; Kanada: \$22;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$25

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$33.00 - year; \$18.00 - 6 mos.; \$15.00 - 3 mos.

Canada:

\$42.00 - year; \$27.00 - 6 mos.; \$17.00 - 3 mos.

Foreign:

\$45.00 per year; \$25 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$18.00 - year; Canada: \$22.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published every Tuesday and Friday except the first 2 weeks in July and the week after Christmas.

No. 5 Tuesday, January 20, 1987

Vrednote

Ko si ob prestopu iz starega v novo leto med seboj voščimo, da bi bilo prihodnje leto srečno, uspešno in v vsakem oziru zadovoljivo, si vsak med nami srečo, ki pomeni osrednje voščila pač po svoje predstavlja. V čem obstaja sreča?

Mislím, da bi na to vprašanje velika večina odgovorila: V obilici denarja, kajti za denar se vse dobi. Pa to enostavno ni res. Danjo materialne stvari so dosegljive z denarjem, a vsako mora priznati, da je mnogo stvari v življenju, ki jih ni mogoče kupiti. In o nekaterih, najvažnejših, sem se namenil nekaj povedati ob prehodu v novo leto. So to ideali, ki nas v kompliciranem tavnem prizadevanju za premagovanje težav in ovir eksistence vodijo v duhovno atmosfero življenjske stvarnosti, nam lajšajo s perspektive neminlive vrednosti naš boj za zmago dobrega nad hūdim in zlom, ki se dostikrat spremenijo v poraz in nas naredijo nesrečne.

Naj naštejemo tiste vrednote, o katerih bom govoril, ki seveda daleč niso vse, vendar jaz mislim, da spadajo med najbolj pomembne in vredne naše pozornosti: človekovo življenje, njegovo človeško dostojanstvo, izobrazba in kultura, družina, narodna pripadnost in jezik, in končno krona vse duhovnosti — vera v večnega Boga in posmrtno življenje.

Življenje. Vsakega človeka telesno življenje ima neskončno vrednost, ker je popolnoma enkratno, nima dvojnika na svetu, pač pa neumrljivo duhovno substanco, ki se imenuje duša. Zato je umor človeka največji zločin, kakor tudi je zločin kratiti življenju njegovo dolgost in vrednost. Svetost življenja je v sedanjí družbi globoko padla; nasilna prekinitev rojenega in nerojenega človeškega bitja je postalo nekaj tako vsakdanjega, da se o tem komaj še zgublja kaka beseda. Vrednota življenja ne izvira iz lastne moči, marveč je podarjena, a je danes po krivdi človeštva samega vržena med svinje... Naj bi med nami ne bilo nikogar, ki bi se tega globoko ne zavedal.

Človeško dostojanstvo. To sledi iz vrednotenja življenja. Sleherni človek, naj bo še tako ubog in razcapan, ali še tako gledan kot ničvreden izvržek družbe, je ustvarjen po božji podobi in nosi v sebi neumrljivo dušo. In mu, kot takemu, gre priznanje dostojanstva, pa naj ga sam s svojim življenjem še tako skruni in onečašča. Pravico ima, in gre mu, čast normalnega človeka, katero naj bi mu sočlovek pomagal s primernimi sredstvi doseči. Sirotišnice in ječe so velika obtožba človeške družbe, kajti v njih je človeško dostojanstvo na tleh in ostaja na tleh, ker družba nima smisla za iskanje poti, po kateri bi bilo dostojanstvo na primeren način mogoče restavrirati.

Iz zgoraj povedanega izhaja, da pod pojmom dostojanstva nimam v mislih tistega, ki ga ljudje pogosto pripisujejo bogastvu in premoženju sploh; tudi ne tistega, ki ga rodeva visoka socialna pozicija v javni strukturi družbe, in ne tistega, ki si ga kdo pridobi z dvomljivimi dosežki svojih sposobnosti na raznih področjih javne stvarnosti. Človeško dostojanstvo izhaja marveč, kot smo že rekli, najprej iz človekove bogupodobnosti in božje iskre v njegovi duhovnosti, razen tega pa

Dr. Milan Pavlovčič 70-letnik

RICHMOND HTS., O. - Jutri, 21. januarja bo spoštovani in ugledni rojak, kulturni in narodni delavec dr. Milan Pavlovčič, dopolnil 70 let. Slovenska javnost v Clevelandu in okolici splošno pozna dr. Milana Pavlovčiča kot vodnika slovenske radijske oddaje "Pesmi in melodije iz naše lepe Slovenije", pa tudi kot dolgoletnega sodelavca in člana igralskih skupin, posebno Dramatskega društva Lilije. Dr. Milan Pavlovčič je tudi znan slovenski narodni delavec kot ugleden član Slovenskega državnega gibanja, skupine, ki se od druge svetovne vojne sem vztrajno in dosledno prizadeva za vzpostavo neodvisne, suverene slovenske narodne države.

Naš jubilar se je rodil na Brezovici pri Ljubljani 21. januarja 1917. Po maturi na ljubljanski klasični gimnaziji se je posvetil študiju prava na ljubljanski univerzi in ga uspešno zaključil z doktoratom. Med študijem na univerzi je Milan Pavlovčič postal član radijske igralske skupine in ostal pri njej tudi potem, ko se je vpisal na oddelek za gledališče na Glasbeni akademiji v Ljubljani. Še pred koncem tega študija je postal režiser Dramskega študija pri Narodnem gledališču — Drami v Ljubljani. Tik pred diplomom na Glasbeni akademiji v maju 1945 je koncem četrtega letnika zapustil domovino in se po begunskih letih v Italiji naselil leta 1952 za stalno v Clevelandu.

Borba za vsakdanji kruh in druge osnovne človekove po-

tudi iz njegove individualne osebnosti, iz katere izžareva resnicoljubnost, dobrota in ljubezen do bližnjega. Pa tudi vse to še ne kaže sredice resničnega dostojanstva, če in dokler ni povezano z dejanji, usmerjenimi v pravično, dobro in lepo. Ljudje, ki s svojimi deli pripomorejo k zmagi pravice, dobrega in lepega v javnem in zasebnem življenju, zaslužijo priznanje dostojanstva najvišje mere, katerega pa večkrat niso deležni.

Izobrazba in kultura. Po naravi je človek izrazito družbeno ali socialno bitje. Odvisen je od svoje okolice od rojstva do groba. S prvo besedo, ki jo materina ljubezen dihne v zibelko se začne, in z morebitno univerzitetno diplomom — če že ne preje — se konča formalna človekova izobrazba, katere glavni faktorji so družina, šola (vsake vrste) in Cerkev. Kajti potencialne sposobnosti in zmogljivosti otroka, ki jih prinese na svet ob rojstvu, postanejo delavne in produktivne šele, ko jih njegova okolica z dolgoletnim izobraževanjem usposobi in razvije, pri enem bolj, pri drugem manj uspešno.

Že iz te definicije izobraževanja je razvidno, da šola še daleč ni vse, kar napravi človeka izobraženega. Spričevala in diplome so zunanji dokaz, da je njihov imetnik šolana oseba, a ne povedo nič več. Ne povedo kvalitete vzgoje in ne kapacitete imetnikove izobrazbe. So razen šol še drugi faktorji izobraževanja in moralne rasti človeka. Imenovali smo že družino, katere učni in vzgojni potencial se večidel globoko podcenjuje, potem pride soseščina, pridejo verske, kulturne in druge organizacije, pride tiskana beseda s časopisi in knjigami, in pride v novejšem času razna moderna sredstva obveščanja, zlasti televizija, ki na svoj način mogočno širijo znanje in izpopolnjujejo izobrazbo (negativnih učinkov tukaj nimam v mislih).

Ni pretirano reči, da je lahko tudi oseba z zgolj nižješolsko kvalifikacijo visoko izobražen ud človeške družbe, čigar glavni izobraževalec je življenje samo, ta najspodobnejši učitelj človeškega rodu. Resnično izobražen je človek, ki vrednoti življenje in svoja dejanja s perspektive koristnosti zase in za druge ter svoje sposobnosti uspešno uporablja v službi resnice, dobrote in lepote, kar vse je od Boga. S tem se vključuje v kulturno potenco svojega naroda.

Izobrazba je zatorej velika vrednota.

Dr. Milan Pavlovčič

(Slika je bila posneta ob intervjuju z olimpijskim prvakom Petrom Vidmarjem.)

trebe, ko je bilo treba začeti iz nič in v popolnoma novih okoliščinah, je v oni dobi novim, ki so prihajali iz evropskih begunskih taborišč v slovenski Cleveland, puščala zelo malo prostega časa. Kljub vsem težavam in stiskam so se novi prišleki začeli sestajati, med seboj povezovati in iskati pota za nadaljevanje društvenega, kulturnega in narodnega dela, ki so ga bili vajeni od doma in iz begunskih taborišč.

Dr. Milan Pavlovčič se je vključil v to delo takoj po svojem prihodu v novi svet z vso vneto in požrtvovalnostjo. S skušnjami in strokovnim znanjem je bil posebno uspešen pri pripravah odrskih nastopov in pri nastopih samih. Kdo se ne spomni dr. Milana Pavlovčiča kot Desetega brata v predstavi dramatičnejše znanega Jurčičevega romana v Slovenskem narodnem domu!

Nad 33 let nam naš jubilar posreduje slovensko besedo, novice iz Slovenije, poročila o društveni, narodni in kulturni dejavnosti med Slovenci v Velikem Clevelandu, pa tudi drugod po svetu poleg "Pesmi

in melodij" na radijski oddaji, ki jo vodi, upravlja in za njen obstoj skrbi sam že vse od leta 1969. V letih 1969-1977 mu je pri tem naporu vneto pomagala žena gospa Barbara. Za ohranitev te slovenske oddaje med nami sta dr. Milan Pavlovčič in gospa Barbara žrtvovala tisoče in tisoče ur časa, ki ga v naši deželi redno zaposlenim komaj kaj ostaja. Treba se je bilo odpovedati mnogim željam, pozabiti na razvedrilo in zabavo, da so bile radijske oddaje pripravljene in urejene vse drugo v zvezi z njimi.

Posebej moram poudariti, da so bile radijske oddaje "Pesmi in melodije iz naše lepe Slovenije" skozi vseh 33 let vedno na kulturni ravni, ki je nam vsem lahko v ponos!

Jubilar dr. Milan Pavlovčič je vršil in še vedno vrši med nami pomembno kulturno in narodno nalogo, za katero zasluži vse priznanje in hvaležnost vseh rojakov in rojakinj, posebno še slovenske skupnosti v Clevelandu in okolici, kjer je bilo in še vedno je glavno torišče njegove dejavnosti.

Dr. Milanu Pavlovčiču k sedemdesetletnici življenja iskreno čestitamo, mu želimo vse dobro in lepo v upanju, da ga bo ljubi Bog ohranil zdravega in vselega njegovi ženi gospe Barbari, sinu Mitji, številnim prijateljem in vsej slovenski skupnosti!

Ad multos sano annos!

Vinko Lipovec

Božična poslanica nadškofa A. Šuštarja na radiu Ljubljana

Na sveti večer lani je bilo slovenskemu metropolitu in slovenskemu nadškofu dr. Alojziju Šuštarju omogočeno, da je na radiu Ljubljana govoril in slovenskemu ljudstvu prebral sledečo svojo božično poslanico:

»Spoštovani in dragi prijatelji, prsrčno vas pozdravljam in vam izrekam iskrena voščila za božične praznike in za novo leto. Vsakemu osebno in vsem skupaj želim miru, veselja, zadovoljstva in sreče. Moja voščila in najboljše želje veljajo verujočim in drugače mislečim Slovincem in drugim, ki živijo med nami. Posebno pa želim novega upanja in notranje moči, miru in tolažbe bolnim, kakor koli prizadetim in trpečim. Nocoj se spominjamo tudi naših rojakov drugod po Jugoslaviji in v zamejstvu, naših zdomcev in izseljencev, naših delavcev in študentov, ki so začasno v tujini, naših misijonarjev in sploh vseh naših rojakov, kjer koli živijo.

Božič ima različne razsežnosti in vsebinske prvine praznovanja, od človečnosti in človeka, družine, miru in prijateljstva, novega upanja in velikega pričakovanja pa do bogatega slovenskega kulturnega izročila in splošne potrebe in želje po družinskem praznovanju.

(dalje)

L. P.

(dalje na str. 3)

In spet smo vstopili v novo leto...

Ne morem lagati
ne letos ne lan,
kdor noče me brati,
naj dene na stran!

(V. Vodnik)

NEW YORK, N.Y. - Ta Vodnikov verz mi je spet prišel pred oči v tednu po tem našem božiču, ki je bil pri slovenskem sv. Cirilu lep, in pa tudi ne. Lepo je bila pripravljena naša mala cerkva za ta veliki praznik v krščanskem življenju, ki je hkrati dal svoje značilnosti in pomembnosti tudi v naše narodne navade in običaje, kar pa se zdaj že močno opuščajo in zbrisuje, ne samo v življenju nas — Slovencev, ampak tudi naših sorojakov na Slovenskem. Tu v ZDA v tem pogledu opravlja svoje delo Santa Claus, ki je s svojo komercialnostjo pregnal Jezuščka iz jasic, pa morda celo iz naših src in duš. Na Slovenskem pa uradni ateizem, z njim pa »Dedek Mraz« izgnana božič iz Božiča.

Vendar pri Sv. Cirilu je bila naša cerkva lepo božična s smiselno postavitevijo jasic v prostor pod oltarno mizo, ki se je po delu in zaslugi ter domiselnosti bratov Arnež spremenil v lep hlevček božjega rojstva. Seveda cerkev ostala je bila čista in pripravljena po zaslugi Helene Klesinove, ves farovž pa po zaslugi delovne faranke Cilke Petek. O, pred desetletji smo imeli pri Sv. Cirilu tudi takšno Cilko, ki je našim gospodom napravila vse. To je bila Cilka Remec, ki je zdaj že skoraj deset let v domu za onemogle v Connecticutu, toda duševno je še zmerom bistra in menda še zmerom bere Ameriško Domovino, čeprav se ji leta že nagibajo na devetdeseto plat...

Na Njujorškem pa vreme ravno za sveti večer ni bilo prav nič božično. Mraza ni bilo, pa tudi snežinke niso imele svojega plesa v tem večeru in noči. Kar toplo je bilo za ta čas in deževalo je. Mestoma je prav lilo kot iz škafa. Ko smo se peljali s Klesinovim proti mestu in naši cerkvi, smo ugibali in tarnali: saj nočoj pa naših ljudi ne bo kaj prida. Pa presneto smo se uredili v svojem ugibanju.

Kljub takšnemu vremenu se nas je na ta in takšen — vremensko slab — sveti večer nabrale pri slovenskem sv. Cirilu dokaj več kot pa lani in tudi predlanskim. Tako smo imeli lep sveti večer, v lepi domači cerkvi, v kateri je bilo tudi lepo božično petje po zaslugi gosta-obiskovalca s Slovenskega, Klemena Nanuta, brata znanega slovenskega dirigenta

Antona Nanuta. S svojo materjo je Klemen ob letošnjem božiču obiskal našo dobro cerkveno pevko dr. Dominiko Lango. Seveda, če njega ne bi bilo, bi petje vodil Nejče Zupan, kot je to opravil drugi dan, na božični dan, ki je bil na koru spet kar lep, čeprav je bilo petje nekam šibkejše, ker je bilo manj pevcev kot prejšnji večer — vendar kar dobro in lepo.

Podoba v cerkvi pa je bila seveda čisto drugačna od prejšnjega večera. Skorajda ne bi hotel navesti število, do kolikšnega sem prišel pri preštevanju naših zvestih slovenskih vernih duš na Njujorškem. Za dve Gospodovi omizji nas ni bilo, pa še dva gosta, Slovenca iz Švice, smo imeli med sabo. Pripeljal ju je poredki obiskovalec našega sv. Cirila dr. inž. Mile Pezdirc. Gosta sta bila dr. Novak in njegova ženka. Dr. Novak je brat nam vsem znanega prof. dr. Bogdana Novaka. Lep razgovor smo imeli z njim v dvorani po maši.

Nedelja po božiču glede obiska ni bila nič kaj prida v cerkvi, toda na koru spet petje, ker smo še imeli Klemena, kot smo ga imeli še na novoletni dan in prvo januarsko nedeljo. Vsakič obisk slab. Ne bi hotel vsled tega nekaj špekulirati in dajati za zmerno veljavo narodnemu reku, ki pravi: Kakšen je novoletni dan, takšno je vse leto. In bognedaj, da bi se ta rek uveljavljal pri slovenskem sv. Cirilu, ko vem, da bo na prihodnjo nedeljo, ki bo čez tri dni in je prva tretjemesečna nedelja v novem letu 1987.

Seveda, če bi samo o devetih takšnih nedeljah kroniko pisal in še morda o Cvetni in Vstajenjski nedelji, potem bi bila samo hvala in hvala, kakršne smo vajeni od vsepovsod, tudi iz Clevelanda in Chicaga ter Milwaukeea; od drugod prihajajo že redki glasovi samo hvale našega življenja. Ne dolgo tega je nekaj v tem pogledu nam povedal tudi nepodpisani pisec kritičnega poročila o zadnjem Slovenskem dnevu v Chicagu. Bratje in sestre, naše življenje bomo rešili samo z mladino, ki se bo rada pogovarjala z materino slovensko besedo. Takšna slovenska mladina se bo rada bolj pogosto srečevala, samo da bi našla spet priliko za slovenski razgovor. Seveda takšna slovenska mladina bo vsled tega tudi rada obiskala slovensko cerkev, ker bo vedela, da ji prav ona zmerom daje to priliko.

In, bratje in sestre, če nismo več sposobni našim mladim vlti ljubezen do našega naro-

dnega blaga, med katerim je najdražje materin jezik in njega lepota ter blagozvočnost, potem smo si sigurni, da naš narodni čolnič na tujem nismo oteli. S samim »dobro jutro in dober dan«, kot nam je Miklavž na Osmi lani dopovedal, tega potapljačnega čolnča ne rešujemo, in ga tudi rešili ne bomo.

Kdor ima srce, ki čuti nekaj več za našo narodno stvar, in kdor ima oči, da vidi, kam se nagiba, ta ne bo prevelik optimist pa tudi ne pesimist, ampak realist, in bo dajal vsepovsod to, kar se še lahko da našim ljudem, da materine besede ne bi opustili, da nam Ameriška Domovina in Ave Maria ne bosta propadli, ker slovenskih bralcev in piscev na Ameriškem več ne bo.

Vse te misli, zlobne, so plod opazovanja tudi našega (ne)življenja skozi celo lansko leto, ki je imelo močno vzburljive valove in utripe hotenja po življenju, kot je bila naša 70-letnica in vsi naporji okoli novega cerkvenega Baragovega okna.

Tone Osovnik

Govor dr. Šuštarja

(Nadaljevanje s str. 2)

Ko vsem voščim božične praznike, pa verujočim, ne samo katoličanom, ampak tudi drugim kristjanom, ki hkrati z nami obhajajo božič, in pravoslavnim, ki ga obhajajo 7. januarja, od srca želim, da bi v veri in zaupanju znova globoko doživeli, da se je s Kristusovim rojstvom Bog sklonil k človeku. Neločljivo je z nami povezan in vedno ostane med nami in z nami ter nam prinaša svoj mir. Vsem, ki si prizadevajo za mir, pravičnosti in svobodo, za napredek in medsebojno pomoč v naši družbi in v svetu, želim obilo božjega blagoslova in uspeha. Božič je za vse praznik novega upanja in nove življenjske moči v prijateljstvu in ljubezni.

To je bilo prvič v povojni Sloveniji, da je bilo dovoljeno kateremu poglavarju slovenskega dela Cerkve tako nagovoriti poslušalce po radiu.

Demokracija po Sovjetsko...

Ivan: »Kaj bi bil napravil Stalin, če bi danes vstal od mrtvih?«

Nikolaj: »Hruščova bi obesil sredi Rdečega trga, ker je blatil »očeta narodov« Stalina.«

Ivan: »Kaj bi sedaj naredil Leonid Brežnjev, če bi vstal od mrtvih?«

Nikolaj: »Gorbačova bi odsodil na 15 let strogega zapore in na izgon v Sibirijo, ker kritizira tajnika sovjetske partije.«

Ivan in Nikolaj: »Tako je pri nas v Sovjetiji, vsak novi partijski tajnik kritizira svojega prednika, ko je mrtev. Ko je bil živ, se mu je pa klanjal in ploskal. To je naša sovjetska demokracija.«

BOŽIČNICA S KOROŠKEGA

CHICAGO, Ill. - Čikaško božičevanje je med Slovenci letos trajalo poldrugim mesec, če ne več. Prispevek resnega, izkušnega misijonarja iz Ljubljane je utemeljil duhovno pripravo na odprti relaciji BOG - ČLOVEK.

Začetek božičevanja je torej terjal našo ponižnost, skesanost in upanje, ter medsebojno poravnavo: Opuščaj, da bo tudi tebi oduščeno! Naša preosnova naj pripravi pot Svetlobi; nasprotnosti naj zginejo med ljudmi. Zadnji migljaji patra Bernardina opominjajo ne samo na pravo molitev, kot pogovor z Očetom, ampak tudi na delo. Kakšne darove imaš, da jih preliješ v dejanja, in kako jih boš delil s sosedom? Morda gmotne, morda umne, duhovne?

Složno se mu je pridružil, toda s svojimi besedami, mesečnik Ave Maria, ter drugi naši pridigarji; vsi tisti pač, ki ob človeški poravnavi čutijo najlepše zadoščenje. Pater Gostečnik npr. se je docela spustil med ljudi, ob svojem Evangeliju: »Če se ne zazreš globoko v oči svojemu bližnjemu, ko se z njim rokuješ, mu nisi iskreno čestital božiča!« Podobno globoki pater Kalist, ter novi župnik g. Trpin.

Isti odmev se je slišal od očetov frančiškanov na Lemontskem hribu. G. Vendelin je krenil v idilo angleškega petja, izza migljajočih zvezd, da bi jih dočakal s svojim koralom in orglami. Čedalje tesneje nas je zajemala skrivnost in oglasila se je rahla in nujna »Sveta noč«... Zadonele so še številne druge, kajti pri pevcu ne mineva zanos.

Človek se je počutil nagrajenega. Ni več zanemarjenih, obupanih, sprtih in malodušnih: Fideles triumphant! Vso pridobitev občutimo strnjeno, ko si sezamo v roke in nesebično delimo veselje, vzbujeno ob jaslicah, med petjem in obhajanjem. Izročamo navdušenost naprej; ničesar ne zadržujemo zase, saj je ta notranja toplota namenjena človeštvu kot celoti.

In razidemo se po domovih, med lučkami ob vsakem vogalu. Zdi se, da vse to blesti bolj človeku, kot Novorojenemu; da je okrašeno za dvig človeškega dostojanstva, prepojenega z ljubeznijo do bližnjega.

Takšna slovesnost se ne more nehati čez noč. Njen čar se ponavlja ob prazniku Sv. Družine, ob Novem letu in o Sv. Treh Kraljih. Nekdaj se je to podaljševalo do Svečnice.

Poklon brez ovoja

Med božičnimi pripravami se je — skoraj neslišno — dogajalo še nekaj hvalevrednega. Na ameriških tleh bi pričakovali, da je šlo za nakup in zavihanje daril, da bi izrazili nagnjenja, žrtev in pozornost, ter podprli trgovino. Res se nam je pripravljala poklon, vsem, kolikor nas je v tej okolici, toda ni bil zavrt in ni terjal povračila. Tudi vstopnic ni bilo; le malce hvaležnosti smo

dolžni pokazati, in priznanja za skrb in vdanost. Kdo bi ne bil vesel takšne božičnice, še preden jo vidi?

Verskim skrivnostim božičnih praznikov je bil dodan dišeč privesek, ki je potrkal na naša domoljubna čustva: Rimana prisposoda »po besedi Andreja Šusterja-Drabosnjaka« in sicer BOŽIČNA IGRA v 12 prizorih!

Koj po slovenski sv. maši je bilo ljudstvo povabljen v kletne prostore pod cerkvijo pri Sv. Štefanu, na dan 4. prosinca 1987. Dasi dvorana ne razpolaga z nobenim modernim ugodjem, opremo ali napeljavo, so jo radovedni gostje napolnili. Zmanjkalo je sedežev, toda ne potrpežljivosti. Le oblačila igralcev so zadostila minimalne gledališke pogoje, in pa, seveda, strumna posadka »blage volje«.

Kratka zgodba

Vsebina je znana, kot standardna pripoved, le da je podana v stilu, umerjenem po potrebah našega človeka. Ujemanje verzov (rima) bi skoraj dodala nekaj šegavega; avtor je pač vseskozi želel dati prijazno in pristno čutečo podobo preganjane Sv. Družine.

Skromni oder je izvrstno pričaral revščino. Trdosrčni birt (Branko Magajne) je podvojil bojazen Marije (Nandi Puc) in zaskrbljenega Jožefa (Karl Remec), da ne bo nujne postrežbe za porodnico in da se bo edino gostoljubje našlo pri živini. Potemtakem le pastirji (Gregor Goršič, Miha Arko in Miha Magajne) zvedo, da je Dete rojeno, in glasi od ust do ust; morda preveč in prehitro.

Dviga se Upanje, v sosednih deželah, na politične in družbene ureditve. Navdušijo se trije kralji na Jutrovem: Gašper (Lojze Gregorič), Melhar (Karl Zorjan) in Boltežar (Tone Gaber) in odpravijo se poklekni pred Rešenika. Naivno iščejo poti pri Herodežu (Lojze Arko), hlastnemu in bahatemu vladarju, katerega nenadoma zaskrbi za prestol; zato zvabi, po svojem pažu (Boštjan Bucik), kralje na svoj dvor, da bi jih izkoristil za svoje krvoločne namene. Ob tem mu prerok Domanikus (Franci Puc) napove nelaskavo prihodnost, ki pa jo Herod namerava preprečiti s splošno moritvijo otrok. Glasnik (Janez Sever) brez obotavljanja razglasi ta hudodelen načrt.

Jožef je sprva bil v zadregi in mu je moral angel (Olga Goršič) razložiti skrivnost Spočetja, nakar se je Jožef »potroštal« in umiril. Odslej je vseskozi skrben oče, vdan usodi in potrebam preganjane družine...

Trije kralji ginjeno opravijo srečanje z Detetom, izročijo darove in se vrnejo, seveda po drugi poti. S tem se je družina izognila Herodu.

Med prizori je bilo več pevskih točk; saj ni manjkalo veselja ob jaslicah. Slišali smo

(Dajle na str. 4)

Grdina Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

1053 E. 62. cesta 431-2088

— V družinski lasti že 82 let. —

Božič 1986 v domovini samoupravnega socializma

(Dopis, ki sledi, je izšel v Kat. glasu 8. jan. 1987, posredoval ga je temu goriškemu listu V. Slemensky, uredništvo Kat. Glasu pa je zaznamuje pisca kot svojega domovinskega dopisnika. Ur. A.D.)

V Evropi ne praznujejo božiča v Sovjetski zvezi, Romuniji, Bolgariji in Jugoslaviji; v Jugoslaviji pa živijo tudi Slovenci. To nas boli! Morda nam kdo tega tudi ne verjame — ali pa nas vsaj ne razume — toda to nas boli. Ko okoli in okoli nas te dni praznujejo, ko se tudi skozi našo deželo vijejo neskončne kolone Turkov, Grkov in naših ljudi, ki se za božične praznike vračajo na svoje domove, iz dežel zahodne Evrope, kjer so si našli zaslužek in drugi dom. Za božič bodo praznovali doma. Cestne službe naše dežele precej vzorno skrbijo za te ljudi, ki se vozijo praznovat. Domači človek, ki vse to gleda, pač težko verjame, da zanj praznikov ni. In zato nas boli!

Ne vem, če je usojeno ali kaj; toda znova in znova — in tókrat ne bo nobene izjeme — je treba ugotavljati, da se v slovenski socialistični stvarnosti stvari ugodno razvijajo: predvsem po zaslugi mladinskih gibanj, po zaslugi študentskih in mladinskih časnikov, se pravi obraz socializma vendarle razkrinkava in ljudje se počasi »usposablajo« za demokratičen način življenja.

Tako tudi ni ljudstvu vseeno, če mu oblast prepoveduje obhajati praznik, ki je po vsem krščanskem svetu najlepši med prazniki. Znano je, da se je v letošnji anketi »slovensko javno mnenje«, precej nad 70 odstotkov Slovencev izreklo, da božič praznujejo kot

verski praznik, precej nad 70 odstotkov pa jih je izjavilo, da ga praznujejo kot družinski praznik. Slovenski oblastniki pa, kakor je tudi že znano, v zadnjih mesecih precej več dajo na mnenje ljudstva, kakor so imeli navado prejšnje čase.

Že ob lanskem božiču je zagledal marsikaj »viselo v zraku«, širiti so se začele odkrite govornice, da ni več daleč dan, ko bo lahko tudi Slovenec znotraj socialističnih mejá smel božični dan preživeti s svojo družino ob jaslicah in mu ne bo treba v službo...

Ta dan res ni več daleč, vendar pa je treznejši opazovalec slovenskih in jugoslovanskih razmer takrat, pred letom, vedel, da letos tega še ne bomo dočakali. In četudi se je v zadnjem letu marsikaj bliskovito spremenilo, in so se dogajale stvari, ki bi jih pred enim letom ne mogel napovedovati noben futurolog...

Vsemu temu navkljub, je bil praznični božič za letos v jugoslovanski Sloveniji vendarle še utopija.

Res je: božič je prazničen tudi v jugoslovanski Sloveniji. V cerkvah na primer. Splošno je znano, da je zlasti polnočnica po slovenskih cerkvah najbolj obiskana maša v letu (pa saj tako je po vsem svetu), da zvonovi v Sloveniji na božič prav tako praznično pritrkavajo, kot bi drugod po svetu (če bi tudi drugod pritrkavanje poznali), da se mize na božič prav tako kot drugod po svetu upogibajo pod najrazličnejšimi dobrotami...

Z eno besedo: ljudje praznujejo, najsi že »versko« ali »družinsko«. Oblast pa praznika ne priznava. Ni najmanjšega dvoma, da bi Slove-

nija (ko bi šlo samo za Slovenijo), državni praznik ta dan že uvedla, toda zavoljo kompliciranega sožitja med jugoslovanskimi republikami, je torej Slovenija na istem kakor Bolgarija.

Da pa vendarle ne bomo jadikovali in tožili v nedogled. Kakor je že bilo omenjeno, spreminja se!

Nerodna reč, toda spet bo treba enkrat omenjati Jožeta Smoleta, predsednika Socialistične zveze. Smole je namreč že v začetku decembra v javnosti predstavil letošnji »pogled« socialistične zveze na božič. Vedeti pa je treba, da je bilo prej znotraj oblastnih organov veliko žolčnih razprav, na katerih je bilo treba vskladiti »slovensko javno mnenje«, program Zveze komunistov, sožitje z drugimi republikami in še kaj.

Na kratko: vskladiti je bilo treba želje in zahteve ljudi na eni, in partijsko pravovernost na drugi strani. Država je v Jugoslaviji ločena od Cerkev in to je spet enkrat izbral Smole, ko je rekel, da je to ovira za uvedbo praznika na božič. »Sicer pa ni,« je nadaljeval, »nobenih ovir, da ne bi po radiu predvajali božičnih pesmi in tudi ljubljanski nadškof lahko po radiu nagovori ljudi za božič.«

Do vsega tega je res prišlo! In priznati je treba: kakor je bilo vse to nekaj novega in prvič doživetega, tak je bil učinek. Znanec, ki je bil pri polnočnici v podeželski cerkvi na Gorenjskem, je pripovedoval, da takega obiska še ni bilo, niti tedaj ne, ko božič ne »pade« na delavni dan. Ljudje so bili vzhičeni! In ta izraz je dokaj na mestu. Prvič v zgodovini socialistične Slovenije je škof nastopil po radiu.

Bili so že prejšnji božiči v Ljubljani in drugod po Sloveniji svečani, niso pa bili tako razigrano slovesni, kakršen je bil letošnji. In naši ljudje 30 za hip pozabili, da bodo morali tudi za božič v službo kot sovjetski narodi, Romuni in Bolgari. A v upanju, da je tudi to samo še stvar časa!

BOŽIČNICA S KOROŠKEGA

(Nadaljevanje s str. 3)

svoje najstarejše božične pesmi, ki se le redko srečujejo. Mojsrsko vodstvo Janeza Arka je zazibalo dvorano v sodelovanje. Mehkoba je zajela vsakogar; prijetnejšega vzdušja si nismo mogli želeti. Mestoma je na odru prispeval tudi godbeni kvartet.

Odmevi

Vsakdo bi pritrnil, da slabe volje ni bilo; le nekaj srednjih, ostalo na zgledni višini. Organizatorjem (zlasti g. J. Rusu) je čudovito uspelo najti prave, pravšnje kandidate. Skoraj si ne moremo predstavljati, da bi kdo drugi lahko igral posamezne vloge, namesto dotičnega izbranca. Na izust je šlo doma la vse, kljub manj uobičajeni koroški besedi in pomaknjene-

mu besedilu (v prid rimi). Izredno dopadljivo je zvenelo iz ust nekkih mlajših igralcev, ko so izgovarjali naš široki (oz. ozki) »e« in »o« ter celo polglasni »a« in »e«, s čimer se radi ponašamo. Starejšim je seveda to uspevalo brez hib.

Če naj podelimo eno ločeno priznanje, zaradi vzpodbude, bi opomnili bralce na najmlajšega (Boštjana Bucika) in njegovo prikupno mimiko ter mirno, vendar dovolj poudarjeno izgovarjavo. Mikalo me je prerokovati mu lepo odrsko kariero!

Dragim Korošcem, tam daleč izza meje, kot zglednim junakom pri ohranjanju dedovane materinščine in tople pesmi, sliši najprisrčnejši pozdrav in globoka hvaležnost za lepo pesnitev, iz zibeli slovenstva, o zibeli Rešenika. Spoštujemo vašo trdnost in verujemo v vaše ideale! Avtorju čestitamo za originalen uspeh, ki bo še večji ob združenju razsejanih rojakov po svetu.

Naši trojki **Puc-Remec-Rus**, mojstrom upodabljanja naše literature na Kulturnih nedeljah, pa želimo nujno še naprej enako mero skromnosti, poleta in požrtvovalnosti. Naj tudi tokrat najdejo zaslužno zadoščenje le na obrazih ginjene publike. Spomin bo plačnik za nepozabna dejanja!

Narrator

Ameriška Domovina je Vaš list!

MALI OGLASI

V NAJEM

Euclid, zgoraj. Z 2 spalnicama, garažo, gospodinjskimi stroji. Poročen par, nič otrok, nič živali. Varščina potrebna. \$375 na mesec. 261-9716

4 Rooms for Rent

St. Vitus area. Newly redecorated. Call 361-4021 after 6 p.m.

(5-6)

For Rent

4 rooms & bath, dn. E. 76 St. Call 953-8702.

(5-8)

For Rent

Lake Shore & E. 185 St. area. 2 bdrm. Dn. Garage. \$350 and security deposit. 481-1006 after 4 p.m.

(5-8)

FOR SALE

Brick house with brick garage. 3 bdrms. Grovewood area. Excellent cond. Call 449-7430.

(1-8)

General Office Accounting Co.

Full-time. Bookkeeping, typing, filing, 10-key adding machine. Must speak Slovenian or Croatian. 881-5158.

(x)

Novi grobovi

(Nadaljevanje s str. 1)

Charles Hudina

V Euclid General bolnišnici je nenadno umrl 77 let stari Charles Hudina, rojen v vasi Zagaj pri Bistrici ob Sotli, Slovenija, od koder je prišel v ZDA l. 1939, mož Jennie (r. Machek), oče Lydie (pok.), Charlesa ml. (Kalif.) in Katherine, stari oče Nathalie, brat Juste (Jug.) ter že pok. Joška, Ivana, Franca, Ferda, Anice, Micke, Rezike, Fanice, Tončke in Pepce (vsi pok. v Jug.), veterana 2. svetovne vojne, zaposlen pri Kollandrovi potovalni agenciji od 1939 do 1950 (razen ko je služil v ameriški vojski), kasneje pa kot varnostnik pri Zvezni rezervni banki Clevelanda, vse do svoje upokojitve l. 1974. Pogreb je bil iz Grdinovega pogrebnega zavoda na Lake Shore Blvd. v ponedeljek, 19. januarja 1987, s sv. mašo dop. ob 10. v cerkvi Naše Gospe Pomočnice. Pokopan je bil na pokopališču Vernih duš na Chardonu.

Častno priznanje pomembnosti bratskega delovanja

CLEVELAND, O. — Župan mesta Cleveland George V. Voinovich z ženo Janet sta priredila v mestni hiši tradicionalni praznični sprejem, ki se je vršil v sredo, 7. januarja 1987, v sprejemni županovi sobi in potem v jedilnici mestne hiše.

Na ta sprejem so bili povabljeni zastopniki narodnostnih skupin v Clevelandu. Zastopanih je bilo vsaj 15 narodnostnih skupin, med katerimi je bil najbolj častni gost ukrajinski katoliški škof. Med povabljenimi sem bil tudi podpisani.

Gostitelj sprejema sta bila kot že omenjena župan George V. Voinovich in žena Janet. Župan je pozdravil vse navzoče, posebej je predstavil ukrajinskega škofa, nakar je imel kratek pozdravni nagovor. Pričakoval sem, da bo ves govor zgolj političnega značaja. Župan pa je najprej pohvalil doprinos narodnostnih skupin k napredku mesta Cleveland, takoj nato pa je prešel na pomembnost delovanja bratskih organizacij v Clevelandu in po vsej Ameriki. Navajal je statistične podatke, koliko prostovoljnih ur žrtvuje članstvo bratskih organizacij ne samo za korist svoje organizacije, marveč tudi v dobro skupnosti, v kateri delujejo. Širša javnost se sicer ne zaveda blagodejnega vpliva dejavnosti bratskih organizacij, toda nobena druga ustanova se ne more primerjati s človekoljubnim delovanjem bratskih organizacij. Na področju mesta Clevelanda deluje izredno mnogo bratskih organizacij, ki so dejansko prve organizirale narodnostne skupine za medsebojno pomoč in s tem olajšale javni upravi mnogo skrbi. Župan je priporočal še nadaljno močno in aktivno delovanje bratskih organizacij, kar bo v korist ne samo bratskim organizacijam, marveč tudi za napredek mesta in vsega prebivalstva.

Vsekakor je bil županov govor javno častno priznanje pomembnosti delovanja bratskih organizacij ne samo na področju Clevelanda, saj te organizacije pomagajo s svojim delovanjem tudi napredku vse naše dežele.

Jože Melaher

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija včasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK!

DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italiana 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

Kanadska Domovina

Nabirka za nagrobni spomenik v Glinjah

TORONTO, Ont. - V Kanadski Domovini od 2. dec. 1986 sem v skrajšani obliki objavil pismo, ki sem ga dobil iz Evrope od zavednih slovenskih rojakov, ki so v Glinjah na Koroškem postavili na masovnem grobu 16. žrtvam komunističnega nasilja lep in dostojen spomenik, katerega so sami financirali. Pri tem pa je ostalo še nekaj dolga in so se zaradi tega in zaradi nadaljnega vzdrževanja tega spomenika in groba obrnili tudi na nas s prošnjo, da jim pomagamo.

Z veseljem sem sprejel naloge, da po svojih skromnih močeh storim vse, da ta grob naših bratov in sestra v Glinjah ne bo pozabljen in zapuščen. V ta namen sem poleg že ome-

njenega dopisa v K.D. razposlal še blizu 70 osebnih pisem raznim ljudem s prošnjo za pomoč. Odziv je bil nadvse lep in danes lahko poročam, kako poteka nabirka za spomenik v Glinjah in koliko se je do sedaj nabralo.

Do danes, ko to poročilo pišem (8. jan. 1987), so se s svojimi darovi oglasili sledeči rojaki:

Vilko Čekuta	\$25
N.N.	50
Anton Adamič	30
Janez Marentič	25
Štefan Novak	20
Ivan Celar	60
Franc Hočevnar st.	50
Tone Muhič	15
Ivan Berlec	10
Franc Ješe	20

Anton Ambrožič	100
Frank Osredkar	50
Frank Perovšek	10
Marijana Dolenc	20
Andrej Polajnar	20
Valentin Strah	20
Nadškof L. Ambrožič	150
Dr. S. Pregelj	100
Tomaž Mauser	100
Ivan Kavčič st.	100
Jakob Kvas	10
Andrej Markeš	30
Ciril Preželj	20

Darove sem zapisoval kakor sem jih sprejemal. Ob koncu januarja bom zaključil nabirko in zbrano vsoto poslal tistim, ki so v Evropi to akcijo podvzeli in spomenik postavili. Njim gre predvsem zahvala, da imajo sedaj tisti slovenski begunci, ki so že na koroškem svobodnem ozemlju bili nečloveško pomorjeni od komunističnih nasilnežev, skupno počivališče na glinjskem pokopališču, ki ga krasi dostojen spomenik.

Zahvala pa seveda tudi vsem vam, ki ste tako dobrohotno odprli svoja srca in svoje denarnice, in s tem pokazali izredno solidarnost s tistimi rojaki v Evropi, s katerimi delimo isto vero v slovensko dostojnost in pravičnost, v slovensko svobodo, v krščansko rast našega slovenskega ljudstva in njegovega končnega odrešenja izpod komunistične tiranije.

Kakor sem že dejal, bom nabirko za spomenik v Glinjah s koncem januarja zaključil. Če je med bralci še kdo, ki bi rad za spomenik prispeval, naj to sedaj stori.

Vsem, ki ste že ali še boste darovali, pa prisrčen »boglonaj« v imenu rojakov v Evropi kakor tudi v mojem lastnem. Bog vam povrne vašo dobroto!

Otmars Mauser

PISMO

TORONTO, Ont. - Po posredovanju *Ameriške Domovine* sem oni dan prejel pismo enega rednih bralcev A.D., ki mi je dobesečno takole pisal:

»Spoštovani g. Otmars Mauser!

Pišem Vam, da se Vam zahvalim za dragocene članke, ki jih objavljate v 'Kanadski Domovini'.

Vi, in g. Ludvik Puš me vedno obogatita in razširjata moj razum. Tudi nekateri drugi poročevalci raznih slovenskih naselbin so zanimivi in poučni, toda ko bosta vidva prenehala, vaju ne bo nikdo zadostno nadomestil. Upam, da bom še nešteto krat vzel v roke *Ameriško domovino* in vaju našel na običajnih straneh — Vas v 'Kanadski domovini' in L. Puša na uvodni strani.

Ta teden me je posebno zanimal Vaš članek »Sirote revolucije« (A.D., 11.11.86) in to v (dalje na str. 6)

ŽALOSTNA NOVICICA

TORONTO, Ont. - Naš ožji rojak Stanko Šajnovič, predsednik društva ontarijskih kmetovalcev s perutnino, je po božičnih praznikih dobil od doma žalostno sporočilo, da mu je 27. dec. 1986 v Razkrižju pri Ljutomeru na Štajerskem umrl oče Augustin Šajnovič, star 82 let.

Že nekaj let se mu je nabirala voda okrog srca in sin Stane je redno skrbel, da je oče dobil medicinsko oskrbo, kar pa mu končno ni mogla več pomagati. Telo, ki ostari, je neizogibno podvrženo naravnim zakonom, proti katerim tudi najnovejša medicinska znanost ne more nasprotovati. Tako tudi Stanetovemu očetu medicina ni mogla več pomagati. Umrl je in zaključil svojo dolgo življenjsko pot.

Ker sem nedavno sam izgubil svojo mater, ki je dočakala 89 let, mi je lažje razumeti Stanetovo bolečino, zlasti še, ker se ni mogel udeležiti pogreba, ko so očeta položili k večnemu počitku. Staneta sedanji režim namreč še vedno smatra za »razbojnika in izdajalca«, ker se je še po tako imenovani »svobodi« na Štajerskem boril proti novi tiraniji, ki je v Sloveniji zavladala. (Matjaževa vojska, Križarji)

Oče Augustin Šajnovič je bil mizarski mojster. Imel je svojo obrt, katero so komunisti po svoji zmagi l. 1945 zaplenili in »podržavili«. Stane se je pri očetu izučil iste obrti in je v Kanadi delal kot mizar več let. S trdo prisluženim denarjem pa si je pri Orilliji kupil zemljišče in pričel z gojenjem perutnine. Danes je eden najbolj uglednih in spoštovanih na tem področju. Njegova pod-

jetnost je bila ponovno prikazana na kanadski televiziji kot vzgled izrednega uspeha, ki je bilo doseženo s trdim delom in močno voljo vseh članov Šajnovičeve družine.

To podjetnost je Stane podedoval po svojem očetu. Kot oče mizar, ki je uspel s svojo mizarsko obrtjo, tako je Stane uspel v svojem podjetju, pa pri tem znal ostati zaveden Slovenec in kristjan, kar je redki slučaj med uspelimi Slovenci. Kot tak pripada številnim slovenskim organizacijam, jih finančno podpira in pri njih tudi aktivno sodeluje.

Tudi to je podedoval od svojega očeta, kajti njegov oče je bil zvest član SLS in drugih organizacij in ustanov.

Ob izgubi očeta s Stanetom in njegovo družino iskreno sočustvujemo. Njihov oče in stari oče je izšel iz tistih slovenskih korenin, ki so dale slovenstvu sinove kot je Stanko Šajnovič, in tako vlile tudi novega upanja v nove generacije: da zdravi sok narodnega življenja prihaja le iz zdravih korenin, pri čemer pa smrt posameznikov le še tesneje razpreda ožilje teh korenin globoko in preko vse slovenske zemlje.

V tem omrežju slovenskih korenin je odrešenje našega slovenskega naroda. Oče Šajnovič je bil položen v slovensko zemljo, da to koreninsko omrežje ojači. Ne žalujmo torej za tistimi, ki so v veri in zaupanju zapustili ta svet, bodisi v Rogu, Teharjih ali ob smrti Šajnovičevega očeta. Vse to je seme, ki mora najprej umreti, da pride do nove rasti.

Kakor je težka osebna izguba (dalje na str. 6)

SLEMENIŠKI ŽUPNIK

HAMILTON, Ont. — Predlanskim je v redni izdaji Celovška Mohorjeva družba razposlala zanimivo knjigo Ludvika Cegljarja z naslovom SLEMENIŠKI ŽUPNIK I. povest.

Ker so knjigo Mohorjani z veseljem brali, je v svoji zadnji, letošnji zbirki Mohorjeva izdala II. del te povesti v izredni izdaji, in to v upanju, da si bodo vsi, ki imajo že prvi del, nabavili tudi drugega.

»Cegljar pripoveduje preprosto in jasno; gre za nekaj dnevnih duhovniškega dela ali priročnik, kako naj duhovnik ravna v razkristjanjenem okolju. Pisatelj je dobro označil vaške razmere in vzroke, ki so pripeljali do njih, kmečko samozavest in ponos, na drugi strani pa strah pred javnim mnenjem in nacisti. Dalje vojno razdejanje družin, saj je padlo več mož in fantov, številni pa so bili še v ruskem ujetništvu. Lepo je izdelal nekaj značilnejših ljudi, tako da je knjiga verno ogledalo povojnih razmer na severnem Koroškem.«

Tako je ocenil Martin Jevnikar prvi del pričujoče knjige v tržaški Mladiki. V 2. delu nadaljuje avtor opis delovanja slemeniškega župnika na Koroškem in njegov odhod v Južno Ameriko ter končno naselitev v Čilu. V dodatku upodablja na očarljiv način lik sestre Miroslove in njeno delovanje v Južni Ameriki.

Knjigo je ilustriral Janko Čadež iz Kanade. Slika na naslovni strani prikazuje Gunzenberg pri Št. Vidu ob Glini na Koroškem.

Zanimivo povest SLEMENIŠKI ŽUPNIK lahko naročite v Hamiltonu, Ontario:

St. Gregory the Great
125 Centennial North
HAMILTON, Ontario
Canada L8E 1H8 Tel. 1-416-561-5971

Cena vsake knjige (I. & II. del) \$7, obe skupaj \$15 (s poštnino vred).

3 december 1836

150-letnica Baragovega pisma sestri Amaliji

HAMILTON, Ont. — Pred 150 leti, potem ko je Friderik Baraga zaoral ledino v svojem misijonu sv. Jožefa ob Gornjem jezeru v La Pointu, se je goreči misijonar odločil potovati v Evropo.

Razloge za obisk je navedel v svojem pismu sestri Amaliji z 17. junija 1836. Minulo zimo »sem našel vedno dovolj dela s poučevanjem novosprebrnjencev. Čas, ki mi je preostal po pouku Indijancev, sem porabil za pisanje nekaj krajših del, ki sem jih pripravljaj za tisk, in sicer neko slovensko delo (Premišljevanje štirih poslednjih reči), ki naj bo znamenje moje trajne vdanosti in ljubezni do mojih rojakov. Dalje neko nemško delo (Zgodovina, značaj, šege in navade severnoameriških Indijancev), ki sem jo namenil predvsem članom in dobrotnikom Leopoldinske ustanove. Potem dvoje indijanski del, namreč molitvenik s pesmarico in katekizem v jeziku Očipvejcev in Jezusovo življenje v istem jeziku. Ti spisi (107 pisemskih pol) so me v mojih prostih urah vso dolgo zimo zelo prijetno zaposlovali.«

Če je bilo tiskanje pripravljenih knjig prvi razlog, je imel Baraga še druge namene z obiskom Evrope. Začel je graditi cerkev sv. Jožefa, pa mu je zmanjkalo sredstev. Rabil je torej večjo vsoto denarja, ki ga je upal nabrati izven ožje domovine pa tudi v Sloveniji. Želel pa se je vrniti v misijon ne le s potrebnim denarjem in natiskanimi knjigami, ampak tudi s kakim novim misijonarjem, a tega ne omenja v pismu sestri Amaliji.

Pismo sestri (3. decembra 1836) začenja »v največjem in najboljšem obljudenem evropskem mestu (Londonu), v katero me je pripeljala želja, da vidim to svetovno znano mesto in namen, da se izpopolnim v angleščini, ki mi je v Ameriki tako koristna...« Odpotoval je od La Pointa 29. septembra in prišel v Detroit 15. oktobra. Tam je preživel teden dni, ker mu je škof Résé hotel izročiti mnogo pisem in zaupnih naročil za Pariz, Lyon, Monako, Dunaj, Rim in Neapelj. V New York je dospel 30. oktobra. »Med potjo sem dne 27. oktobra obiskal NIAGARO, največji in najslavnejši slap sveta.« Dne 3. novembra se je vkrcal v New Yorku na ladjo in je po zelo viharnem, toda svežem potovanju po morju v 23 dneh prišel v Liverpool. »Ta ovinek sem naredil, da bi spoznal Anglijo in se do kraja izpopolnil v angleščini.«

»Potovanje je bilo zame izvrstna šola, saj so bili vsi moji sopotniki na ladji Angleži, medtem ko bi na ladji proti Havru imel samo francoske in nemške sopotnike.« Iz Liverpoola je po kopnem potoval proti Londonu in tako »to lepo deželo presekal od zahoda proti vzhodu.« V London je prišel 1. decembra.

Potem se v pismu Amaliji spomni voznje z vlakom: »Moram ti sporočiti: na svojem potovanju od Detroita do New Yorka sem se vozil kakih sto milj z železnico. Čudil sem se hitrosti, s katero potniki (200-300 hkrati) drvi na teh progah. Na eni strani železnice so postavljeni miljniki. V roke sem vzel uro in se prepričal, da smo v dveh minutah redno prevozili eno angleško miljo. Torej v šestih minutah za uro hoda. Razumljivo je, da s konji ni mogoče tako hitro potovati. In res nimajo na železnicah nobenih konj, ampak pred sprednjim vozom je parni stroj, na sprednji voz pa je pripeto 10-15 velikih kočij, v vsako pa gre 24 oseb. Dalje ti sporočam, da je bila tudi moja vožnja po morju nenavadno hitra. Povprečno smo prevozili na uro 10, včasih tudi 12 angleških milj.«

Svoje pismo sestri Amaliji zaključuje: »Nisem zato prišel nazaj v Evropo, da bi delal po svojih čustvih, ampak, da svoje misijonske namene kar najbolje uresničim.«

To pot o 150-letnici tega pisma, drugič pa nam bo za 150-letnico gori omenjenih knjig še kaj več povedal

Karel Cegljar sdb

KOLENDAR PRIREDITEV

JANUAR

24. — Proslava 30-letnice Baragovega doma v avditoriju Sv. Vida.

25. — Slov. šola pri Mariji Vnebovzeti priredi kosilo v šolski dvorani. Postreženo bo od 11.30 do 1. pop.

31. — Tradicionalna »Pri-stavska noč« v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

FEBRUAR

7. — Fara pri Sv. Vidu priredi letno večerjo s plesom, v farni dvorani. Vrata odprta ob 6. zv., večerja deljena ob 6.30, za ples igra Jeff Pecon orkester.

21. — St. Clair lovsko društvo priredi Lovsko večerjo v Slov. nar. domu na St. Clairju.

28. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi ples v maskah v dvorani Sv. Janeza Evangelista.

MAREC

1. — Slov. šola pri Sv. Vidu postreže s kosilom v farni dvorani od 11.30 do 1.30 pop.

8. — DNIJ pri Sv. Vidu priredi »pancake and sausage« zajtrk v avditoriju pri Sv. Vidu. Serviranje od 8. zj. do 1. pop.

22. — Klub upokojencev na Holmes Ave. priredi večerjo in ples v SD na Holmes Ave. ob klubovi 25-letnici. Serviranje od 3. do 6. zv.

28. — Slovensko ameriški Primorski klub priredi večerjo s plesom v SND na St. Clair Ave. Igra Al Novak orkester.

29. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi kosilo v farni dvorani pri Sv. Vidu. Serviranje od 11.30 do 1.30 pop.

APRIL

4. — Pevski zbor Zarja priredi pomladni koncert v SDD na Recher Ave.

25. — Tabor DSPB Cleveland prireja svoj pomladanski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Za ples in zabavo igrajo Veseli Slovenci.

26. — St. Clairski upokojenci praznujejo svojo 25. obletnico in prirede svoje letno kosilo v spodnji dvorani SND na St. Clairju. Serviranje od 1. do 3.30 pop., zabava do 5. pop.

MAJ

2. — Pevsko društvo Planina ima koncert v Slov. domu na Maple Hts. Pričetek ob 7. zv.

24. — Društvo S.P.D. priredi Slovenski spominski dan s sv. mašo pri Lurški Materi božji na Chardon Rd.

17. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi Materinski dan v Triglavskem parku.

25. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, poda Spominsko proslavo v Parku. Dop. ob 11h sv.

maša, nato kosilo in zabava.

31. — Otvoritev Slovenske pristave.

JUNIJ

20. in 21. — Tabor DSPB Cleveland poda spominsko proslavo na Orlovem vrhu Slov. pristave za vse slovenske domobrance in vse žrtve komunistične revolucije.

28. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, ima piknik v Parku. Dop. ob 11h sv. maša, nato kosilo in ples.

JULIJ

4. in 5. — Pristavski dan na Slovenski pristavi.

12. — Misijonski piknik v Triglavskem parku. Dop. ob 11h sv. maša, nato kosilo in zabava.

AVGUST

9. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, ima svoj drugi piknik v Parku. Dop. ob 11h sv. maša, nato kosilo in ples.

SEPTEMBER

12. — Fantje na vasi priredijo koncert ob zborovi 10-letnici, v SND na St. Clairju. Za ples igra Alpski sekstet.

20. — Društvo S.P.D. priredi romanje v Frank, Ohio.

20. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

27. — Oltarno društvo pri Sv. Vidu ima vsakoletno kosilo v farnem avditoriju.

OKTOBER

17. — Tabor DSPB Cleveland prireja svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Za ples in zabavo igrajo Veseli Slovenci.

18. — Občni zbor Slovenske pristave.

25. — Slomškov krožek priredi kosilo v šolski dvorani pri Sv. Vidu.

27. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi vinsko trgatev v Parku. Kosilo z zabavo in plesom.

31. — Slovenski dom za ostarele praznuje 25-letnico z banketom in sporedom v SND na St. Clairju.

DECEMBER

6. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi miklavževanje v dvorani Sv. Janeza Evangelista.

ISKRICI

Če uničiš dediščino prednikov in če izropaš ali pustiš propasti vse dobrine, ki bi jih moral zapustiti potomcem, si obsodil na smrt tudi narod.

A. Gerlovič

V hudih dneh se najlažje spozna vrednost človeka.

R. Jakopič

Kanadska Domovina

PISMO

(Nadaljevanje s str. 5)

taki meri, da mi je kar dušo pretreslo ob spoznanju teh dveh oseb in vpliv revolucije na njihovo življenje in sedaj izhoda iz slepote.

Prilagam (na obratni strani) moje skromne črtice, in, če so vredne objave, Vas prosim, da jih vključite na straneh »Kanadske Domovine«, kadar Vam prostor dovolijo.

Z najlepšim pozdravom,
Jaka Okorn«

Na moje pisanje v Kanadski domovini sem slišal že več različnih komentarjev. Nekaj več ali manj kritičnih, nekaj pa tudi pohvalnih. Pri pisanju za javnost je vselej tako. Vest in iskreno prepričanje me vodita pri vsem, kar zapišem in to v upanju, da s tem vsaj delno pripomorem h kristalizaciji pojmov, ki so zadnjih dvajset let v naši emigraciji postali zamagljeni in nejasni. Pismo, kakršno mi je poslal g. Okorn, me v tem prepričuje in mi daje naknadne volje nadaljevati in opisovati našo slovensko tragiko, ki jo je komunistična revolucija prinesla našemu narodu in ga po svoji zmagi fizično in moralno uničuje vse do danes. V teharskem in roškem pokolu in v osehah, kot sta Peter Kovačič-Peršin in Spomenka Hribarjeva je to najbolj vidno. To so zares sirote revolucije, katerih dediščino bodo še grenko občutili bodoči slovenski rodovi.

O tem mi je nedavno iz Evrope pisal ugleden, izobražen in razgledan mož, ki v marksistični preobrazbi slovenskega človeka vidi, kako se širi vrzel med rodov v domovini, ki se je navzel slovenstvu popolnoma tuje ideologije, in krščanskimi Slovenci v zamejstvu in zdomstvu. Po njegovem sta to že dva različna svetova.

Tem njegovim ugotovitvam ne bom ugovarjal, ker redno zasledujem pisanje mnogih oblikovalcev sedanje narodne kulture, iz katere so izločili bistvene in osnovne pogoje ne le za napredek slovenske narodne kulture, temveč so narodu iztrgali srce, ki je dolga stoletja slovenstvo pri življenju ohranjalo, ga izobraževalo, ga dvigalo iz tisočletne more nemške nadoblasti in poganjalo kri v zadnje vlakno našega narodnega telesa.

Ko danes doma govorijo »o skupnem kulturnem narodnem prostoru« mi pride na misel O.F., ki so jo komunisti s pomočjo naivnih levičarskih Sokolov in Krščanskih demokratov ustanovili, pa jo potem monopolizirali in jo spremenili v stalinistično revolucijo. Ta »skupni kulturni prostor« naj bi se dosegel po istem kopitu. Nekateri so tej »izvirni« ideji že zapadli. Na Koroškem dr. Matevž Grilc, na Primorskem

Jakob Okorn:

SIROTA REVOLUCIJE

Praznota
me mrazi;
sam borim se z vetrom v divji noči
in ud vsak
pretresa mi grozota.

Nekaj
se je oprijelo moje duše,
jo objelo
z mrzlimi dlanmi sedaj,
da stresam se,
pa ne vem zakaj?

Otopel sem...
V iskanju mi srcé kriči
v temni noči:
Zažgi! Zažgi!
da ogreješ se!
Naj vzplamti slama!
Naj v ognju laž zgori...!

A ognja ni bilo;
le kri poslalo je nebó,
da z blatom meša se
za zmes nove lončevine,
v katero so vkovane moje bolečine,
bolečine moje uboge,
lačne duše.

nekaj pisateljev, ki iščejo širši trg za svoje knjige, v zdomstvu pa posamezniki, ki ne vedo več, zakaj so pred štiridesetimi leti domovino zapustili, in sedaj vse medvojne in povojne dogodke zavijajo v filozofsko nejasnost in plavajo v mističnih prividih velike bodočnosti, ki naš narod čaka v »skupnem kulturnem prostoru«.

To so sanje, ki se bodo morada uresničile, ko bo v Sloveniji komunizem propadel in ga bo nadomestil nov, demokratični sistem, ki bo zmožen povezati narod doma s Slovenci v zamejstvu in zdomstvu na podlagi osnovnih prvin, med katerimi je prvo naše krščanstvo, ki mora ostati bistvena in temeljna podlaga vsega narodnega življenja Slovencev, pa naj bodo ti kjerkoli v svetu. Edino pod tem pogojem vidim uresničenje »skupnega slovenskega kulturnega prostora«.

Pa naj se vrnem k pismu g. Okorna, ki je sprožilo te moje misli. Moj članek »Sirote revolucije« ga je vzpodbudil, da je napisal pesmico, ki se mi zdi vredna objave. Izgleda, da je doumel boje današnjega rodu doma, ki tava brezciljno in brez upanja in išče izhoda iz moralne krize v novo in smiselno stvarnost.

G. Okornu pa prav lepa hvala za njegovo vzpodbujajoče pismo in za pesmico, ki jo rad objavljam na straneh Kanadske domovine.

Otmar Mauser

Kanadski rojakil Dopisujte v Ameriško Domovino!

Zgodi se:

V podjetju. — »Ali vi iščete novega blagajnika?« — »Ja, pa starega tudi.«

Žalostna novica

(Nadaljevanje s str. 5)

ba ljubljene osebe, nam je v naši veri zagotovljeno, da je smrt pravzaprav šele pričetek tistega, kar je večno.

Ne žalujmo torej! Veselimo se Kristusove zmage na Velikonočno nedeljo, ki bo nam posameznikom in trpečim narodom — tudi slovenskemu — prinesla dan vstajenja.

To sem hotel zapisati dobremu prijatelju Stanetu in njegovi družini ob izgubi njihovega očeta Auguština. Tolažba naj vam bo božja modrost, ki uravnava naše tuzemsko življenje in nas izpostavlja našim osebnim odločitvam, ki so dostikrat tudi pri najboljši volji zmotljive, pa v božjih očeh najdejo razumevanje in usmiljenje.

Naj bo to božje razumevanje in usmiljenje z vami v dneh vaše žalosti!

Otmar Mauser

ZA SMEH

Farane je motilo, da se je njihov župnik premalokrat bril. Ena starejših žena ga je hotela na lep način opomniti in je začela: »Gospod župnik, kolikokrat se mora pravzaprav človek briti?«

»Pri vaši redki bradi bo enkrat na teden kar dovolj,« se je glasil njegov odgovor.

+ +

Novinar ima intervju s filmsko zvezdnico in ga zanima, kaj bere.

»Imate rada Tolstoja?« — »Na indiskretna vprašanja sploh ne odgovarjam.« Ko vidi začuden novinarjev obraz, pa pristavi: »No ja, pa napišite, da sva dobra prijatelja!«

Dr. V. J. Bratina:

Toronto, Ont.

Prazgodovinske kulture na ozemlju Slovenije Mecklenburška zbirka (Mecklenburg Collection)

I. del

UVOD

Mecklenburško zbirko je Ameriška Domovina omenila na kratko že pred leti. Zbirka predstavlja veliko število prav čudovitih predmetov, izkopanih v nekako tisoč (!) prazgodovinskih grobovih na Dolenjskem na začetku tega stoletja. Stična, Vače, Magdalenska gora so znana najdišča.

Takole predstavita zbirko Amerikanca, profesorja H. Hencken in P.S. Wells (pismo citiram v originalu, v angleščini, op. V.B.):

«...The third series of excavations (op. V.J. — Prva serija obsega izkopavanja pod vodstvom K. Dežmana na Magdalenski gori. Večina tega materiala je v Narodnem muzeju v Ljubljani. Druga serija so izkopavanja pod vodstvom J. Pečnika, ki je bil pravi barbar. Ta material je sedaj v Naturhistorisches Museum na Dunaju.) were those of the Duchess Paul Friedrich of Mecklenburg...

«...The Duchess, with the help of her secretary, Gustav Goldberg, ... Tumuli... were explored with the financial support of Kaiser Wilhelm II...

«...The material from Magdalenska gora together with the Duchess's discoveries from other cemeteries was kept in her castle at Bogenšperk in Slovenia until the First World War, when the whole collection was sequestered by the Yugoslav government and sent to the Narodni Muzej, Ljubljana. But late King Alexander gave the Duchess's daughter, the Duchess Marie Antoinette of Mecklenburg, permission to export it. Accordingly, in 1933 the collection was sent to Zürich, where Professor Adolf Mahr, formerly of the Naturhistorisches Museum, Vienna, assembled a group of specialists to assist him in putting the material and the records in order...

«...The collection was sent to New York for sale in 1934. The Peabody Museum attempted to form a consortium of museums to divide the collection in such a way that its publication would be possible,

but the only institution that expressed an active interest was the Ashmolean Museum at Oxford. The result was that the material from Magdalenska gora passed to the Peabody Museum and that from Vače to the Ashmolean. In 1940, when further funds were available, the Peabody Museum purchased the remainder of the collection...

«...A second group of objects with lower catalogue numbers was taken from the collection by the Narodni muzej with the permission of the Mecklenburg family before it was exported for sale. These objects were published by Dr. Rajko Ložar (1934). My colleagues at the Narodni muzej (v Ljubljani, op. pis.), Mr. Rudolf Bercé and more recently Dr. Stane Gabrovec, have been extremely helpful in providing illustrations of all the material at that museum from the Mecklenburg Collection for the purposes of this publication.» (To delo oz. »publication« je omenjeno podrobneje kasneje, op. pis.)

Na drugem mestu piše P.S. Wells:

«The Duchess of Mecklenburg, born Princess Marie of Windischgrätz, excavated extensively in Carniola, in what is now the Yugoslav Republic of Slovenia... in the years between 1905 and 1914. The principal cemeteries that she investigated were... Stična (186 graves), Magdalenska gora (355 graves) and Vinica (353 graves)... her great collection of Iron Age antiquities was acquired by the Peabody Museum of Harvard University in 1934 and 1940, largely through the efforts of Dr. Hugh Hencken.»

Tako ameriška profesorja,

strokovnjaka za te na slovenskem ozemlju izkopane arheološke predmete!

«King Alexander«, ki je omenjen, je seveda Aleksander I. Karadjordjević. Mislim, da je ameriški zgodovinar M.B. Petrovich, profesor zgodovine na univerzi v Wisconsinu, v zmoti. V svojem obsežnem delu: »A History of Modern Serbia«, v dveh knjigah, mu daje oznako Alexander II!

Zakaj je kralj iz daljnega Beograda tako odločno osebno posegel v zadevo predzgodovinskih najdb, izkopanih nekje na Dolenjskem? Še večina Slovencev ne ve nič o tem, kako bi kralj, po rodu Srb, poznal tako podrobno slovensko arheologijo. Kdo od Slovencev je npr. bral: »Praistorija na tlu SR Srbije«, v dveh zajetnih knjigah, v cirilici, pa čeprav je avtor slavni arheolog Milutin Garašanin? Kje je odgovor?

Moje znanje o evropskih vladarskih hišah je takorekoč »non-existent«. Toda, če se prav spomnim, je bila jugoslovanska kraljica Marija, po rodu iz Romunije, v bližnjem sorodstvu z vojvodinjo Marijo Antoinetto. Bila je njena teta ali obratno. Stara avstro-ogrška monarhija je ob koncu prve svetovne vojne propadla in s tem so avstrijski plemiči izgubili svoje visoko zveneče naslove in marsikdo je izgubil tudi svoje z dvomljivimi sredstvi pridobljeno premoženje. V finančnih težavah je, kot vse izgleda, Marija Antoinetta pritisnila na svojo sorodnico, kraljico Marijo, ta pa na svojega moža, kralja Aleksandra I. Tako je moral ljubljanski Narodni muzej vrniti vojvodinji vseh 32 zabojev materiala.

Čisto po srečnem slučaju pa je nanoslo, da so en zaboj založili v muzeju. Kot posnemam po H. Henckenu in P.S. Wellsu: »At the time when the sequestered collection was returned from the Narodni muzej to the Duchess's family, one packing case was overlooked, and it remained in the cellar of the museum, where it was found some years ago.« Še sreča, da so to obdržali v Ljubljani in niso Slovenci v svoji pretirani poštenosti še tega poslali za vojvodinjo, eventualno z opravičilom.

Katera ljudstva, katere dobe, katere kulture predstavljajo te najdbe?

Zame preveč težko vprašanje: Iliri, Japodi, Proto-Iliri, Veneti, Ilirski Veneti, Kelti? Kultura situl je ilirsko-venetska, menda; vsaj pišejo o Venetih in alpskih Ilirih in prav čudovita situla se nahaja v

Mecklenburški zbirki, sedaj v Peabody muzeju. Seveda svetovno znana situla iz Vač jo zaseni. O Keltih so mišljenja deljena, zavisijo namreč, katero literaturo prebirate, ali anglosaksonsko ali nemško ali slovansko. Nekako: »Svak po svoje boga moli!«

Seveda, vse te dobe stoletja, barjanska kultura, stavbe na koleh, pa tisočletja pred Kristusom. Predstavljajo v glavnem bakreno in železno dobo, čeprav je veliko keramike vmes. Barjanska kultura je predkovinska doba. Rimljani pridejo kot okupatorji s svojimi legijami čisto ob koncu in zaključijo vse te pra- ali predzgodovinske dobe.

Vojvodinja Paul Friedrich von Mecklenburg

Pa vrnimo se k vojvodinji! Zakaj je kopala? Ni bila poklicen arheolog, verjetno je niti prazgodovina slovenskih krajev ni zanimala. Bila je najbrž le strasten zbiralec, tkim. »collector«. V njenih očeh se bere blazna strast zbiralca, vsaj tako se zdi pri študiranju fotografij, posnetih na krajih izkopavanja.

Za naš čas so bile njene metode izkopavanja znanstveno pomanjkljive, čeprav se je trudila. Očitajo ji diletantstvo. P.S. Wells piše npr. takole: »The principal shortcoming of the Duchess's material from Stična is the lack of plans showing locations of graves in the tumuli.«

Zapiski so bili na splošno preprosti, nekaj so gotovo tudi zamešali, tako, da so netočnosti in nedoslednosti, ki seveda povzročajo težave sedanjim arheologom, ko se trudijo z obdelavo tega materiala. Zbirka ima tudi razburkano zgodovino, prevažali so jo sem in tja, na Bogenšperk, na Bled, v Ljubljano, v Zürich in še naprej v Anglijo in v ZDA.

Kdo so bili kopači? Izgleda po fotografijah, da krajevni kmetje in njih hlapci. Časi za kmeta so bili hudi, sicer ne bi dr. Janez Evangelist Krek napisal »Črne bukve kmečkega stanu! (1895, pod psevdonom J. Sovran), kjer ugotavlja, da so v Avstriji za slovenskega kmeta »slabše agrarne razmere nego v starem Rimu«.

Vojvodinja je bila bogata in zaslužek ni bil slab. Domačini so verjetno z veseljem sodelovali pri izkopavanjih. Kot kažejo fotografije, so kopale cele množice mož in žena, kmetov in kmetic, hlapcev in dekel. Socialni položaj zadnjih je bil zelo nizek, kdo ni npr. bral zgodbe: »Hlapec Jernej«? Z veliko množico kopačev se da razložiti velikanska številka, tisoč grobov izkopanih.

Vse je bilo namreč nekam enostavno. Ko obiščete, npr. morda že letos, te kraje na Dolenjskem, vam bo vsak arheolog pokazal, kako so delali. Tam, kjer so opazili vzpetino, ki ni bila povsem naravna, ali se jim je zdela sumljiva, so kopali. Izkušnja jim je povedala, da so pra-prebivalci Slovenije združevali več individualnih grobov v gomile (v angleščini se rabi za gomilo

latinski izraz »tumulus«, op. pis.).

Ena gomila pri Magdalenski gori je obsegala kar 79 grobov. Vojvodinja je imenovala to gomilo, označeno arheološko s številko »X«, »gomila sužnjev«. Morebiti je imela prav. Ljudi z višjim socialnim položajem verjetno ne bi tako natrpali v eno samo, niti prav veliko gomilo. Tudi predmeti, najdeni v tej gomili, so bolj skromni. Verjetno so si mislili, ti reveži niso poznali razkošja v svojem tuzemskem življenju, najbrž ga ne bodo pogrešali v onostranstvu, kaj bi jih razvajali. Seveda so to moja osebna razmišljanja.

Bolj podjetni kmetje so začeli tudi sami kopati na svojih posestvih z večjim ali manjšim uspehom. Ni dvoma, da je kdo od kopačev kljub strogi kontroli kako manjšo stvar spravil zase in jo je potem ponudil v prodajo. Verjetno se je tako precej predmetov izgubilo. Gotovo je tudi krhka lončena posoda precej trpela.

Toda vse to je stara povest za arheologijo! Samo spomnite se na rokopise, ki so jih našli v votlinah okoli Mrtvega morja, t.j. »Dead Sea Scrolls«! Dragocene rokopise so domačini trgali v manjše kose, da so jih laže prodali in so s tem arheologom povzročili silne težave.

Ali pa slavni etruščanski teksti v Zagrebu! Podjeten Hrvat, Miha Barić, je kupil v Egiptu kar cel sarkofag s pravo mumijo. Mumija pri hiši, gotovo velik »status simbol«! To je vse kaj drugega kot npr. plavalni bazen! Mumija je bila, kot sploh vse mumije, zavita v blago popisano s pisavo, ki ni bila prav nič podobna hieroglifom. Zanimivo blago so rezali in prodajali lokalnim ljudem, verjetno predvsem Zagrebčanom, po koščkih. Tako se je ogromno izgubilo. Pisava je etruščanska in ostanek, Zagrebški rokopis, je eden najbolj slavni primerkov te pisave, ki je še danes ne znajo prav prebrati!

Vojvodinja ni izkopavala kar na svoje. Ko je npr. kopala na znanem kraju Hallstatt — po tem kraju se imenuje halštatska kultura — Magdalenska gora je eno izmed najvažnejših halštatskih najdbišč v Sloveniji — v Avstriji, si je priskrbel dovoljenje od samega avstro-ogrškega cesarja Franca Jožefa! Verjetno je imela slična dovoljenja tudi za slovenske kraje. Bila je visoka plemkinja in ji dovoljenja ni bilo težko dobiti, saj je bil sam nemški cesar Wilhelm II. njen bratranec. Mislim, da se ne motim. To je bil isti cesar, ki je stal na čelu nemškega cesarstva v prvi svetovni vojni.

(Konec prihodnji torek)

ISKRICI

Samo človek, ki ima eno uro, ve koliko je ura. Človek, ki ima dve uri, tega nikoli ne ve zagotovo.

+ +

Nič ni nemogoče človeku, ki tega ne bo naredil sam.

Josef's Hair Design

5235 Wilson Mills Rd.
Richmond Heights, Ohio
461-8544 or 461-5538

ZORA PIŠČANC

PASTIRICA URŠKA

Nadaljevanje

Jernej je obljubo držal. Ponovno je šel v Ljubljano, našel mojstra Gregorja in ga naprosil, če bi se preselil k njemu v Grgar in vodil zidanje cerkve na Skalnici. Povedal mu je, da na gori ni vode, ni peska, ni lesa, še kamenje je neuporabno. Vse bo treba nositi na vrh, v kolikor ljudje tega niso že storili.

Mojster Gregor ga je poslušal in dejal: »Pridem! Naši ljudje so vsega zmožni. Še na višjih hribih kot je Skalnica so postavili Marijina svetišča. Pokažimo svetu, da smo Marijino ljudstvo.«

Jernej je imel to popoldne še posebno pot. Odšel je proti škofiji in tam vprašal po stolnem pridigarju Primožu Trubarju. Ni ga našel doma. Povedali so mu, da se za gotovo vrne pod večer.

Ženi je Jernej kupil svilen predpasnik, ki je prijetno šumel pod rokami in se spremeni v mavričnih barvah. Za Jana je dolgo iskal kaj primernega in končno izbral temnomoder žameten telovnik, vezan z živimi barvami, kakršnega so nosili samo imenitni možje.

Vrnil se je pred škofijo in počakal Trubarja.

»Gospod,« je malce v zadregi začel, »opravičit sem se prišel, ker vam sina nisem pripeljal in vam ga tudi ne bom.«

»Slabše zanj in zate, Jernej.«

»Ne za sina ne zame ne bo slabše. Oba sva neizmerno srečna. Mati božja na Skalnici mu je vrnila vid.« Jerneju se je glas lomil od ganotja.

Primož Trubar je obstal kot ukopan. Potem se je nasmehnil in nejeverno pogledal Jerneja.

»Tvoj sin ni bil nikdar slep. Slepoti je bila le navidezna. Potreboval je samo močan čustven pretres, da se mu je vid povrnil. Kako se je zgodilo, da je oslepil?«

»Kuga ne prizanaša, gospod. Mojemu sinu je prizanesla, a mu v zameno vzela vid. Jan je drugače popolnoma zdrav fant. V njem ni delovala bolna fantazija ali histerija, noben zdravnik bi ga ne mogel več ozdraviti, še manj čustveni pretres. Samo po čudežu je izpregledal.«

Jernej mu je vse povedal, a Trubar se ni vdal.

»Lepa zgodba in še lepša navezanost fanta na Urško. Pa je bilo morda prav to silno razburjenje vzrok, da je izpregledal, ko je nenadoma po dolgi noči molitve in trpljenja začutil Urško pred seboj.«

»Ne, gospod Trubar, njegove oči so bile mrtve za vselej. To so mi povedali zdravniki.«

»Zdravniki lahko tudi zgre-

šijo. Njihova znanost bo vedno ostala omejena.«

»Ni pa omejena moč Matere božje. Vsi verujemo v čudež.«

»Tudi ti, Jernej?«

»Da, tudi jaz. Odločil sem se, da bom pomagal pri zidavi cerkve. Morda vas bo kdaj pot zanesla na Goriško. Pridite še k nam v Grgar. Pokazal vam bom videnko Urško in prepričali se boste, da v tem dekletu ne more biti pretvarjanja.«

»Morda bom pogledal tudi na Goriško. Lepo mi pozdravi sina; želim mu vso srečo,« je zaključil Trubar in se umaknil v škofijski dvorec.

Mojster Gregor se je nastanil pri Tkalcčevih. Ogledal si je prostor na Skalnici in začel z načrtom cerkve. Jan mu je zvesto sledil, opazoval vsako potezo svinčnika, vpraševal in še sam kaj pripomnil.

»Naredil te bom za svojega učenca,« mu je večkrat rekel mojster Gregor. Jan pa se je vselej samo nasmehnil in mu ni odgovoril.

Sedaj je lahko izpolnil Urški dano obljubo. Oče jima je posodil konja in voz in mnogo hitreje je sedaj Urška obiskovala oddaljene vasi in zaselke.

Vedno številnejši so prihajali ljudje na Skalnico. Kar dvoje poti so izgledile njihove noge. Ena se je vzpenjala iz Grgarja prek Vodice, druga pa s Prevala in je bila bolj zlozna. Še voli so jo zmogli, ko so težko natovorjene vozove vlekli na vrh, kjer se je naglo zbiral gradbeni material.

Pri Tkalcčevih je na veliki poli belega papirja rasto svetišče in zadobivalo vedno veličastnejšo obliko.

»Cerkev bo imela tri ladje, stebri bodo iz rezanega kraškega kamna. Marmor ni za naše razmere, mrzel je in tuj, kraški kamen pa govori našo govornico. Če ga pobožaj, te segreje,« je razneženo govoril Janu mojster Gregor.

»Kdaj boste začeli z zidavo?«

»To ne bo še tako kmalu. Niti zemljišča še nimamo. Solkanski vikar pravi, da je vrh gore last grofa Attemsja. Kako naj začnemo, če nam on ne da dovoljenja?«

»Dal ga bo. Mati božja to hoče!«

»Tudi jaz verujem v to in sem prepričan, da bo Mati božja pomagala. Vikar in starejši bodo šli h grofu Attemsju in ga prosili za zemljišče. Ko začnemo, bomo potrebovali tudi opeko. Te nisem še opazil na Skalnici.«

»Kje naj jo najdemo, mojster Gregor?«

»Najlepšo izdelujejo menda v Ceglach pri Medani v Brdih. Goriški grof Lenard je že tega sedemdeset let podaril v fevd

veliko posestvo z opekarno Ivanu iz Krmina. Če ne on, so njegovi dediči še tam in pridno izdelujejo opeko. A za začetek so bližje Renče, kjer vodi opekarno neki Mozetič. Morda je isti, s katerim sem se šolal v Ljubljani.«

»Govoril bom z Urško; na konec sveta bi šla, samo da bi bila cerkev kmalu dokončana.«

»Moj načrt bo kmalu dovršen. Čez zimó se vrnem domov, na pomlad pa bomo resno prišli za delo. Le pripravita z očetom može in fante. Sicer jih bo treba šele učiti, saj se nihče ne spozna na zidarsko delo. Tudi ti ne,« se je nasmehnil.«

»Ne, mojster, a prepričan sem, da se ga bom pod vašim vodstvom naučil.«

Mojster Gregor je načrt pokazal solkanskemu vikarju.

»Tako mogočna bazilika naj zraste na Skalnici? Saj to bi bil ponovni čudež, če se uredniči,« je gospod Luka zaskrbljeno ogledoval načrt.

»Priznam, da je drzen, a sama Mati božja je vodila mojo roko pri tem delu. Kadarkoli sem hotel potegniti bolj skromne črte, mi je neka skrivna sila vodila roko v drznejše poteze.«

»Če je tako, se ne bom upiral.«

XII.

Hvaležna grofica

Urško je prebudilo iz sna močno trkanje na vežna vrata. Stopila je k oknu in ga odprla. V jutranjem svitu je zagledala žensko, ogrnjeno v dolgo volneno ruto, ki ji je pokrivala tudi glavo. Nekaj je nosila v naročju.

»Urška, pridi dol in mi odpri.« Glas je bil skoro jokajoč. Urško je stisnilo pri srcu. Strah pred ječo je ni še zapustil. Naglo se je oblekla in stopila do vrat, kjer je zagledala grofico Jadvigo.

»Gospa, vi tukaj?« je izjeklala v strahu, da bo morala spet na zaslišanje, morda celo v ječo.

»Urška, pomagaj, otrok mi umira. Samo Mati božja na Skalnici, ki je Janu vrnila vid, mi ga lahko še ozdravi.«

»Vi verujete v to?«

»Da, verujem. Mati božja je moje zadnje upanje.«

Danilo se je in Urška se je zazrla v grofičin obraz.

»In kako naj vam pomagam?« se je ljubeče ozrla v drobceno dete in ga pobožala po licu.

»Na Skalnico bi rada. Tam bom Mater božjo prosila za sinčkovo ozdravitev. Tudi ona je mati in ve, kaj je trpljenje.«

»Boste zmogli pot v hrib. Strma je. Naj jaz nesem otroka?«

»Hvala ti, Urška, a sama ga bom nesla. V zadoščenje za svojo prevzetnost in za svoje grehe.«

Urška jo je molče gledala.

»Staršem povem, da grem z vami na Skalnico!«

Urška je stopala počasi. Ve-

Nadležni žolčni kamni

Trikrat več žensk kot moških ima žolčne kamne — Razkrivanje še neznanih procesov tvorbe

Letos bo precej ljudi na zdravstvenih pregledih odkrilo, da imajo žolčne, in pridružili se bodo velikemu številu tistih, ki to bolezen že imajo. Med novimi bolniki pa bo, kot kažejo dosedanja gibanja, zanesljivo precej več žensk kot moških. Statistično ugotovljena verjetnost je pri ženskah trikrat večja kot pri moških, da jim bodo življenje zagrenili žolčni kamni. A kljub temu da gre za tako razširjeno bolezen, ve znanost o nji razmeroma malo.

Temeljna spoznanja, zakaj in kako se tvorijo žolčni kamni, kaj sproži njihovo tvorjenje, kakšno vlogo igrajo jetra in žolčnik, zakaj se pri nekaterih ljudeh naredijo žolčni kamni, pri drugih pa ne, vse to ostaja slej ko prej nerešena skrivnost.

Žolčni kamni nastajajo v žolčniku, ko holesterol in druge snovi kristalizirajo. Kamni so lahko različnih veličin, od malih in skoraj neopaznih, do velikih, težave, ki jih povzročajo, pa so povezane tudi z njihovo številčnostjo in velikostjo.

Skoraj 80 odstotkov žolčnih kamnov nastaja iz kristalizirane holesterola, 20 odstotkov pa odpade na žolčne kamne, ki nastajajo s kristalizacijo pigmentov v žolču.

Veliko ljudi ima žolčne kamne, a nimajo zaradi njih

deja je, da grofica ni vajena poti v strmino. Vendar je gospa vztrajno hodila, stiskajoč k sebi bolnega otroka. Iz megle je vstajalo sončno jutro.

»Ni več dosti do vrha. Opočijva se nekoliko.«

»Samo za hip, Urška, da zamamem sapo. Prvič v življenju sem prehodila tolikšno pot,« je priznala.

Spodaj v vasi se je prebujalo življenje. Iz megle so razločno vstajale hiše, travniki in polja, nad vasjo je mrk in siv kraljeval grad na Grajšišču.

»Ali ve gospod grof za to vašo pot?« je boječe vprašala Urška.

»Nič ne ve; zadnje čase se ne zmeni več ne za otroka ne zame,« je z muko priznala grofica.

Ponovno sta počivali. Grofica je bila na moč upehana. Zazrla sta se v vas. Dolga vrsta nosačev, mož, žena, otrok je iz vasi nastopila pot v hrib. Grofica Jadviga je strmela. To je vera preprostih ljudi, živa in dejavna, ki se ne ustraši žrtev.

Ko sta dosegli vrh, je sonce že prijetno grelo. Prišli sta do mesta, kjer se je pred tremi meseci prikazala Mati božja. Grofica je padla na kolena in visoko dvignila otroka.

»Mati Marija, usmili se mojega sinčka!« Njen krik je bil tako poln bolečine, a obenem tudi tako poln zaupanja, da je Urška na glas zajokala. Vrgla

nobenih težav. Sploh ne vedo, da se v njihovem telesu tvorijo ti nezaželeni gostje. Težave se začne, ko se kamenčki povečajo in začno ovirati pretok žolča, kar lahko pripelje do vnetij, zlatenice, trajnih poškodb jeter in tudi do raka žolčnika.

Pri popolni zamašitvi žolčevoda pomaga edino kirurški nož. Pogosto je pri resnejših primerih potrebna odstranitev žolčnika, kar pa ne pomeni, da je človek odpisan. Žolčnik ni bistveno potreben za življenje in brez njega se da živeti. Odstranitev žolčnika spada celo med zelo pogoste operacije. Seveda pa je bolje, če se da žolčne kamenčke in kamne odstraniti z endoskopom, operacijo ali tudi z zdravili, ki raztapljajo žolčne kamne.

Prav v to smer gredo številna medicinska raziskovanja. Stokovnjaki iščejo primerne snovi, ki bi preprečevale tvorbo kristalčkov v žolču, že nastale kamenčke in kamne pa bi učinkovito raztopile. Za pridobitev takšnih zdravil pa seveda morajo spoznati tiste temeljne procese, ki vodijo do nastanka kamnov. In ker potekajo hkrati tudi takšne osnovne raziskave, se bodo časi za preštevilne trpine po vsem svetu morda kaj kmalu zvedrili. Do takrat pa velja potrpeti in se zdraviti s tem, kar nam je že zdaj na voljo.

se je na kolena in obraz priitnila na skalo.

»Marija, usliši prošnjo te matere. Ozdravi ji sinčka. Žegnana Marija, milosti si polna, Gospod je s tabo, žegnana si med ženami in žegnana je sad tvojega telesa.«

Tudi grofica je za njo ponavljala molitev. Njena vera je bila tako velika, tako polna upanja, da je izginil svet okoli nje in je zrla v onstranstvo, kjer ni nič nemogočega.

Dolgo sta klečali in molili. Zaslišali so se glasovi prvih nosačev in petje pobožnih romarjev. Grofica se je dvignila. Otrok v naročju je zajokal. Bil je kot jok otroka, ki so ga zbudili iz trdnega spanja.

»Že dolgo ni več jokala, Urška. To je dobro znamenje,« je presunjeno ponavljala. »Pojdiva, predno dospeljo ljudje do vrha.«

Urška je izbrala pot, po kateri jo je vodil angel tisto čudežno jutro, ko jo je rešil iz ječe in je Jan izpregledal. Pot je bila manj strma. Hodila je počasi in nosila dete v naročju.

»Ali še vedno spi?« je v nemer spraševala grofica in se ustavljala, da mu pogleda v obraz, ki ni bil več posinela kot prej. »Bog hoče, da bo živel, o tem sem prepričana,« je materino srce verovalo v čudež.

(Dalje prihodnji terek)